

km-hok

Pag. 2	Start voor Hok 90 453 in 2024 in 2 delen	90 453	Fred
Pag. 3	Verslag inventarisatie van km-hok 95-452 februari	95 452	Tilly
Pag. 4	Verslag km-hok 95-453 in februari en maart	95 453	Tilly
Pag. 5	Hok 90 453 in maart 2024	90 453	Fred
Pag. 5	Rondom de volkstuinen	90 454	Fred
Pag. 6	Verslag inventarisatie van km-hok 95-452 maart	95 452	Tilly
Pag. 7	Hok 90 453 in april 2024	90 453	Fred
Pag. 8	Rond om de 2 oude kerken in de Dorpstraat	93 452	Anne en Tilly
Pag. 9	Hok 93-450 Rokkeveen	93 450	Anne en Joke
Pag. 11	Verslag km-hok 95-453 in april	95 453	Tilly
Pag. 12	Voorweg noord en zuid	90 453	Fred
Pag. 13	Indrukken van de PWG-inventarisatie op zaterdagmorgen 4 mei 2024	91 451	Peter
Pag. 15	Begraafplaats Hoflaan		Joke
Pag. 16	Plas dras van het Blauwe goud	94 455	Fred
Pag. 17	Voorweg noord en zuid (2)	90 453	Fred
Pag. 18	Rondom de volkstuinen 2	90 454	Fred
Pag. 18	Verslag km hok 95-453 in mei	95 453	Tilly
Pag. 19	Plas dras oevers in het Westerpark		Fred
Pag. 20	Rokkeveen vanaf de parkeerplaats Groenblauwlaan	93-450	Marja
Pag. 21	Verslag zondag 14 juli op volkstuin Seghwaert		Tilly
Pag. 23	Rondom de volkstuinen 3	90 454	Fred
Pag. 24	Hok 90 453 in juli 2024	90 453	Fred
Pag. 25	Voorweg noord en zuid (3)	90 453	Peter
Pag. 26	Voedselbos Het Geuzengroen	89-452	Anne
Pag. 27	Verslag km hok 95-453 augustus	95 453	Tilly
Pag. 28	Verslag inventarisatie van km-hok 95-452 aug	95 452	Tilly
Pag. 30	Verslag HNS Kruisweg	97 450	Tilly
Pag. 31	Hok 90 453 in augustus 2024	90 453	Fred
Pag. 32	Inventarisatie begraafplaats Binnenweg		Fred en Tilly
Pag. 33	Ten zuiden van de A12	91 451	Fred
Pag. 34	Rondom de volkstuinen 4	90 454	Fred
Pag. 35	De schooltuin Zegwaartseweg	95 452	Tilly
Pag. 36	Voorweg noord en zuid (4)	90 453	Fred
Pag. 37	Stadsplanten in Rokkeveen		Johan Vos
Pag. 38	Hok 90 453 in september en oktober 2024	90 453	Fred
Pag. 39	Verslag km-hok 95-452	95 452	Tilly en Johan

Start voor Hok 90 453 in 2024 in 2 delen

Fred

Winterse aanblik van ons plas dras gebied (Fred)

Zo zag het meest bepalende beeld eruit van onze eerste planten ronde van 2024. We hadden een paar weken daarvoor afgesproken op deze dag onze eerste ronde te lopen van de maandelijkse ronde in N3MP. Heel koud en nagenoeg geen plantjes die het

vermelden waard waren maar mooie Hollandse plaatjes. Toch hopen we dat er begin februari weer wat groeiende planten te zien zijn.

Storm aanblik van het zelfde gebied (Fred)

Dat klopte al was deze inventarisatie dag ook weer getekend door een specifiek Nederlands tintje. Windkracht 7 tot 8 maar droog en niet te koud. Dus wandelden we ons vaste rondje.

5 Patrijzen schrokken van ons en gingen er rap van door en nu konden ook de eerste bloeiers genoteerd worden zoals o.a. het Klein hoefblad, het Winterakoniet en, nog net niet open, het Gewoon

Klein hoefblad (Fred)

speenkruid. 26 soorten zijn voor dit jaar als eerste in Vera ingevoerd.

Winterakoniet (Fred)

Verslag inventarisatie van km-hok 95-452 februari Tilly

Op dinsdag 20 februari hebben Wim en ik een eerste rondje gemaakt. Ook met het idee, dat je zo de vroege bolgewassen nog kunt strepen. Het was ca 11 graden. We zijn gestart bij het

Aziatische veldkers (Tilly)

Buurthuis in Seghwaert en zo naar de omgeving van Appelgaarde/Kersengarde gelopen. Deze hele buurt is vorig jaar op de schop gegaan, met nieuwe bestrating en met nieuw aangelegde groenvakken. Tussen de beplanting vonden we Madeliefje, Kleine veldkers, Klein kruiskruid en Vroegeling en ik dacht ook de Bosveldkers. Toch maar even gecheckt met de Obsidentify-app en het bleek Aziatisch veldkers te zijn, 100%. Ook bij een ander polletje was het weer 100%. We hebben een polletje uit de grond getrokken en mee naar huis genomen.

Thuis bleek het 4 losse plantjes te zijn. Volgens Heukels heeft Aziatische veldkers geen rozetbladeren, bovenzijde blad is kaal, stengel is kaal, heeft 6 meeldraden en het vruchtsteeltje is 2 tot 6 mm. Het is te vinden op open vochtige grond vooral in stedelijk gebied. Ik heb het op Waarneming.nl gezet en het is goed gekeurd.

Maartsviooltje (Tilly)

We zijn tussen de huizen door en het parkje richting de Zegwaartseweg gelopen. We vonden Gewoon sneeuwkllokje, Boerenkrokus en Italiaanse aronskelk. En achter de huizen langs parallel aan de Zegwaartseweg vonden we o.a. Kluwenhoornbloem en Zandraket. Bij een slootje onder aan de dijk zagen we aan beide kanten de bloemen van Groot Hoefblad. Op de hoek Zegwaartseweg en Kangeroepad staat Winterheliotroop, inmiddels wel uitgebloeid. Bij het eerste bruggetje naar de Pruimengarde zagen we plantsoen met heel veel bolgewassen. Het zag er veelbelovend uit. Wat wel vaker gebeurt, ook deze keer kwam een bewoner ons vragen wat we aan het doen zijn. Hij vertelde dat hij het plantsoen onderhield want er werd er niets aan gedaan.

Een week later, 27 februari, heb ik bij het groenvakken aan de Appelgaarde/Kersengarde gekeken hoeveel planten van Aziatische veldkers er staan. Ik heb er niet meer dan 10 geteld. Kleine veldkers was in groten getale aanwezig. Iets verderop is een groot grasveld met een paar grote bomen. De voet van een van de bomen was helemaal begroeid met Maarts viooltje! Langs het fietspad tussen de Zegwaartseweg en de Edisonstraat zag ik grote pollen lichtgroene glimmende bladeren, volgens de app zou het Armbloemig look zijn. In de berm van de Edisonstraat waar de grote populieren zijn gekapt vond ik vlak voor het hek van de oude volkstuin een aantal pollen met Winterakoniet. Ooit uitgezaaid vanuit de tuin of geplant?

Op dinsdag 20 februari hebben Wim en ik een eerste rondje gemaakt. Ook met het idee, dat je zo de vroege bolgewassen nog kunt strepen. Het was ca 11 graden. We zijn gestart bij het Buurthuis in Seghwaert en zo naar de omgeving van Appelgaarde/Kersengarde gelopen. Deze hele buurt is vorig jaar op de schop gegaan, met nieuwe bestrating en met nieuw aangelegde groenvakken. Tussen de beplanting vonden we Madeliefje, Kleine veldkers, Klein kruiskruid en Vroegeling en ik dacht ook de Bosveldkers. Toch maar even gecheckt met de Obsidentify-app en het bleek Aziatisch veldkers te zijn, 100%. Ook bij een ander polletje was het weer 100%. We hebben een polletje uit de grond getrokken en mee naar huis genomen. Thuis bleek het 4 losse plantjes te zijn. Volgens Heukels heeft Aziatische veldkers geen rozetbladeren, bovenzijde blad is kaal, stengel is kaal, heeft 6 meeldraden en het vruchtsteeltje is 2 tot 6 mm. Het is te vinden op open vochtige grond vooral in stedelijk gebied. Ik heb het op Waarneming.nl gezet en het is goed gekeurd.

We zijn tussen de huizen door en het

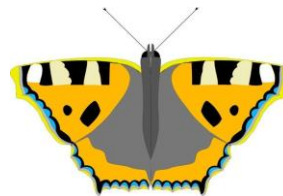

Winterakoniet (Tilly)

Winterheliotroop, inmiddels wel uitgebloeid. Bij het

eerste bruggetje naar de Pruimengarde zagen we plantsoen met heel veel bolgewassen. Het zag er veelbelovend uit. Wat wel vaker gebeurt, ook deze keer kwam een bewoner ons vragen wat we aan het doen zijn. Hij vertelde dat hij het plantsoen onderhield want er werd er niets aan gedaan.

Een week later, 27 februari, heb ik bij het groenvakken aan de Appelgaarde/Kersengarde gekeken hoeveel planten van

Verslag km-hok 95-453 in februari en maart

Tilly

Hakhoutbosje (Tilly)

Op 19 februari heb ik een rondje gemaakt. Voornamelijk op zoek naar o.a. bollen en wat bloeiende planten. In het elzenbosje bij de Lavendeltuin stonden Gewoon sneeuwkllokje, Narcis, Boerenkrokus en Narcissen in bloei, maar ook al een enkele Gevlekt longkruid. Verderop in een stuk adoptiegroen bloeide

Gevlekt longkruid (Tilly)

Maarts viooltje al. Italiaanse aronskelk staat op verschillende plekken. In dit deel van Seghwaert zijn oude windsingels van elzen bewaard gebleven die vroeger rondom boomgaarden hebben gestaan. Op sommige delen van windsingels staan vroeg in het voorjaar helemaal vol met Gewoon sneeuwkllokje met hier daar Krokussen en Narcissen. Op een paar plekken staan Groot sneeuwkllokje. Andere planten die daarna komen zoals Fluitenkruid zie je er al tussenuit piepen.

Op 8 maart hebben Marian en ik een eerste rondje gemaakt. Het was zonnig maar wel fris. We zijn gestart bij het Gezondheidscentrum aan de Parkdreef. Op de hoek Parkdreef en

Zwartmoeskervel (Tilly)

Tuindreef tegen het gebouw aan vonden we al een aantal planten zoals Vogelmuur, Paardenbloem, Kleine veldkers, Vroegeling en Gehoornde klaverzuring. En wat erg opvallend was Hoenderbeet, een hele rij tegen de muur aan. Ik ben later nog een keer wezen kijken, toen was er niets meer van terug te vinden. Via Zonnebloemtuintuin en Tulpentuintuin kwamen we bij de Lavendeltuin. Een buurtje met grote bomen in plantvakken. Onderweg zagen Kruipkllokje langs de muren, Gewoon speenkruid, Stinkende gouwe, Bonte gele dovenetel en Schijnaardbei. Bij de Lavendeltuin is een groot hakhoutbosje bewaard gebleven. Elk jaar staat het vol met Gewoon sneeuwkllokje, Boerenkrokus en diverse soorten narcissen. Altijd een fraai gezicht om te zien. Aan de rand van dat bosje stond een grote plant, bijna

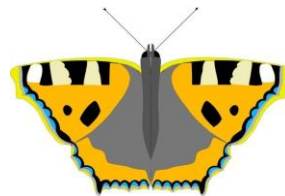
in bloei. Een paar meter daarnaast in een hoek een veldje van deze planten. Met hulp van de app kwamen uit op Zwartmoeskervel. Volgens Verspreidingsatlas een zeer zeldzame soort in Nederland en heeft een Middellandse Zee oorsprong en is vnl. bekend in de kustgebieden. We kenden het niet en zelfs ook niet als tuinplant of kruid. De plant is tweejarig en is waarschijnlijk aangeplant en verwilderd. Een maand later ben ik weer wezen kijken. Zwartmoeskervel stond volop in bloei en er bleken er veel meer te staan. Haaks op het hakhoutbosje heb je de elzensingel, daarin stonden ook een aantal planten.

Tussen de huizen door kwamen we weer uit op Tuindreef. En hebben we een aantal soorten genoteerd, zoals Maarts viooltje, Stokroos en Rode spoorbloem.

Zwartmoeskervel (Tilly)
Inzet steunblaadjes en
bloemkroon

Hok 90 453 in maart 2024

Fred

De derde keer dat we dit jaar inventariseerden was het weer een stuk beter. Zonnetje en prettige temperatuur. We liepen weer de vaste route met dien verstande dat vanwege het overvloedige water er wat aanpassingen moesten worden gedaan. Het Groot hoefblad met zijn aparte bloeiwijze kwam overal op en dat is altijd een mooi gezicht

Groot hoefblad (Fred)

Bij de ingang van het tunneltje onder de Leidschendamseweg vielen aparte kussentjes op. Navraag bij Taco leert dat het hoogste waarschijnlijk Gewoon Muisjesmos is. In dit geval bedekt met allemaal pareltjes water.

In deze maanden valt er nog niet veel bijzonders te

Gewoon muisjesmos (Fred)

ontdekken maar het vroege spul zoals Paarse dovenetel en Klein kruiskruid stond alweer ruim in bloei Bij het water vlogen acht watersnippen op en stonden de Grote

Kleine zilverreiger (Fred)

Canadese ganzen te mediteren terwijl de Kleine Zilverreiger er omheen scharrelt.

40 soorten staan nu op de lijst, We verwachten volgende maand de eerste, voor ons leuke soorten

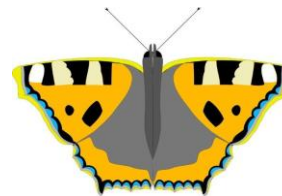
Rondom de volkstuinen

Fred

Zoals al eens eerder geschreven kies ik meestal een km- hok uit waar ik bijna iedere week wel een keer doorwandelen Zo ook dit jaar. Ik ben van plan om regelmatig het rood omlijnde gedeelte op de kaart te inventariseren. Tot voor een week (16 maart) nog niet zoveel te beleven en in Januari en februari tot half maart stond een gedeelte letterlijk onder water. Het rood gestreepte gedeelte is niet toegankelijk en gereserveerd voor de vogels en de oeverzwaluwen wand. Er zijn volop steltlopers en vele ganzen en eenden soorten te bewonderen vanuit de

Km hok 90 454 (Fred)

Heggenmus (Fred)

vogelkijkwand. Bij de oeverzwaluwenwand bloeide eind maart een prachtige Sleedoorn en zong de Grasmus volop zijn liedje. Op deze plaats nabij de picknick banken langs het fietspad zijn straks de rietzangertjes weer volop te zien en de Blauwborst is er al. Wat de

Sleedoorn bij de picknickbank (Fred)

planten betreft voor de eerste 3 maanden van dit jaar zijn alle bekende voorjaarsplantjes zoals

Gewoon speenkruid (Fred)

Klein veldkers, Klein en Groot hoefblad, en ga zo maar door, al op de ijsst genoteerd maar merkwaardig genoeg is er nog geen dotterbloem te zien en dit terwijl een groot deel van het gebied knap moerassig is maar misschien niet oud genoeg. We gaan het zien

Paardenbloem (Fred)

dit jaar. En speciaal voor Johan, die constateerde dat er in de verslagen relatief weinig foto's staan van algemenere soorten, bij deze het Gewoon speenkruid en de Paardenbloem.

Verslag inventarisatie van km-hok 95-452 maart Tilly

Glanzige ooievaarsbek

Op donderdag 28 maart hebben we ons tweede rondje gedaan. Een bewolkte en winderige dag met ca 10 graden. Via Citroengarde en Dadelgarde zijn we tussen de huizen door richting het Kangeroepad gelopen. In de vele groenvakken zagen we o.a. Look zonder look, Geel nagelkruid en een bloeiende Zachte ooievaarsbek. Op veel plaatsen vind je langs de muren van de huizen Kruipklokje. Onder een heg vond Wim een plantje, dat bleek Glanzige ooievaarsbek te zijn. We vonden ook Moerasanemoon. In de buurt van de

Waterzuring (Tilly)

dansschool vonden we Gevlekte Aronskelk en Gewone Klit. Daarvan heb ik gecontroleerd of ie een holle stengel had. Langs het fietspad tussen de Zegwaartseweg en Edisonstraat, naast het dijklichaam van Australiëweg, hebben we een en ander aan bermplanten kunnen noteren. Sommige plekken zijn heel nat en vonden we Harig Wilgenroosje en aan de andere kant van het fietspad in de diepte ook Pinksterbloem. Meeste bermplanten zijn nog maar rozetten. In deze strook stond de Armbloemig look nu volop in bloei, 6 min of meer grote pollen.

Armbloemig look (Tilly)

Ook in het grasland tussen Edisonstraat en Oostweg hebben we veel graslandplanten kunnen noteren zoals Gewoon Jakobskruiskruid, Duizendblad, Veldzuring, Gewone margriet, Peen, Gewone pastinaak en Boerenwormkruid. Sommige plekken zijn heel nat en daar staat bijv Pitrus en Zeegroene rus. Via Franklinstraat en Marconistraat zijn we richting de Zegwaartseweg gelopen en hebben o.a. Smeerwortel, Gewone hoornbloem en Ronde ooievaarsbek genoteerd. Langs de waterkant van de

Moerasanemoon (Tilly)

Zegwaartseweg, aan de parkkant, zagen we Gele lis en Waterzuring al opkomen. Daarna zijn we de Kievitsbloemen die al jaren in het parkje staan gaan tellen. We telden zeker meer dan 60 rode en 20 witte bloemen.

Hok 90 453 in april 2024

Fred

Kluwen hoornbloem (Fred)

Eindelijk wat beter weer. Begin april was de volgende afspraak van Henk en Fred en dit keer hoefde de afspraak alleen maar een paar uurtjes opgeschoven te worden want dan zou het droog zijn. En zowaar dat klopte. In april noteren we niet meer op de lijst of een plant al dan niet ik bloei staat. Er was gelukkig weer het nodige op te zoeken en te

noteren en de teller stond aan het eind van de ronde op 50 soorten, een aardig begin. Het water bij het plas dras gedeelte staat nu zo hoog dat hier van plas dras geen sprake is. Het water komt tot aan de voet van de dijk. We zullen nog lang moeten wachten totdat de voor ons interessante soorten hier weer tevoorschijn komen. Tot op deze dag was het dit jaar nog niet echt bijzonder wat de vondsten betreft.

Witte dovenetel (Fred)

Vogelmuur (Fred)

Rond om de 2 oude kerken in de Dorpsstraat

Anne en Tilly

Op zaterdag 6 april ontmoetten Tilly, Henk, Lucas, Anne elkaar in de Dorpsstraat en liepen naar de RK Nicolaaskerk.

Het was de warmste 6 april sinds het ooit gemeten is. Zonnig en tussen 20 en 23 graden.

Kerkhof Nicolaaskerk (Tilly)

Tilly en Henk zijn op de begraafplaats gaan inventariseren, Lucas en Anne in het Pastoorsbos achter de kerk. (Aan het water richting het Marktplein). Het Pastoorsbos is een eeuwenoud bosje op veengrond. En een plek waar jarenlang heel veel sneeuwkllokjes hebben gestaan. Dit bosje is rond 2017 aangepakt, is nu een parkje en sindsdien ook toegankelijk voor bewoners. En met de komst van de fietsbrug een verbinding tussen het Oude Dorp en het moderne Stadshart.

Het kleine kerkhof achter de Nicolaaskerk is een aantal jaren geleden helemaal op de schop geweest. De meeste graven zijn geruimd, een

enkele zijn blijven staan en er zijn graven van recente datum. Op het hoge deel van het kerkhof liggen de graven in het gras, met her en der stroken met vaste planten. In het (gazon)gras zagen we hele tapijten van vooral Zandhoornbloem en wat Veldereprijs. Omdat het zonnig en warm is, stonden de bloemetjes helemaal open. Verder Zachte en Kleine ooievaarsbek, Vogelmuur met hier en daar rozetten o.a. van Muizenoor, Jakobskruiskruid, en Canadese fijnstraal.

Aan de zijkant (en voorkant) van de begraafplaats was het

Zandhoornbloem (Tilly)

talud in geplant met Kleine maagdenpalm met paarse bloemen. Klimopereprijs woekerde er doorheen.

Anne en Lucas kwamen meerdere nestelende eenden tegen, maar er was nog niets uit het ei gekropen. Wat opvallend was, was een smalle weegbree die er niet zo heel smal uitzag- hij leek tussen de twee soorten weegbree in te zitten.

Verder was het nog vroeg genoeg voor Speenkruid, en we zagen Fluitenkruid, Kluwenhoornbloem, Klein hoefblad, Schijnaardbei, Zilverschoon, Grote

ereprijs en Klimopereprijs. Richting het water naast het pad is een drassig gebiedje. Daar stonden Dotterbloemen. Ook groeide er veel grotere planten zoals Kamperfoelie en Vlier. Lucas vertrok om te gaan tennissen. Daarna liepen Tilly, Henk en Anne nog naar de Oude Kerk op de hoek. Het is Zoetermeers oudste gebouw, met de toren uit 1642, en de bakstenen voet uit de 15e eeuw. Op deze plek van de huidige oude kerk stond in 1296 waarschijnlijk ook al een kerk. De Oude Kerk aan de dorpsstraat 59 is sinds de restauratie in 1970 een Rijksmonument. We zijn er kort geweest. Er ligt voornamelijk grind tussen de graven en het ziet er vrij "schoon" uit. Nadat we hier rondgelopen hadden, is Henk ook vertrokken. Tilly en Anne zijn nog verder gegaan naar het

Wilhelminapark. Dat is het oudste park van Zoetermeer, aangelegd in 1950-1951. Het werd voorjaar 2006 gerenoveerd en heeft de status van monumentaal park gekregen. Het is een herdenkingspark en om het oorlogsmonument in Engelse landschapstijl

Muizenoor (Tilly)

Veldereprijs (Tilly)

Addertong (Tilly)

Aziatische veldkers
(Tilly)

ontworpen. Kenmerkend zijn de glooiingen, losse boomgroepen en langgerekte serpentine-vijver. We liepen daar en kregen bijna de hele tijd een concert van de kerkklokken, vanaf 12 uur tot 12.20u ging het door en daarna weer vanaf 12.30 u. We zagen vooral grassen (Straatgras, Engels raaigras, Gestreepte witbol) en Veldereprijs. Ook wat geraniums (Ronde ooievaarsbek en Geranium Molle, Zachte ooievaarsbek.) Gewone brunel zijn we ook nog tegengekomen.

Verder vlogen er wat vlinders voorbij, een Bont zandoojje, en we zagen een Kapjesmorielje, ook een leuke vondst. Bij het water vonden we Adderwortel. Bij Johan nagevraagd, hij staat er al jaren. Toen we weer naar het startpunt door de Dorpsstraat liepen, vonden we in een van de hoge bloempotten Aziatische veldkers!

Kapjesmorielje (Tilly)

Hok 93-450 Rokkeveen

Anne en Joke

Op zaterdag 20 april was de opkomst voor de Plantenwerkgroep inventarisatie niet zo groot en het weer niet zo goed. Toch hebben we, Joke en Anne, ruim 70 soorten gevonden in twee uur tijd.

De schrijfsters (Joke)

We begonnen op de parkeerplaats van het winkelcentrum. Vanaf daar kwamen we eerst langs planten die duidelijk aangeplant waren. Verderop vonden we prachtige knikkende vogelmelk in bloei. Het eerste stukje park zagen we vooral laag groeiende plantjes als klimopereprijs, grote ereprijs, schijnaardbei, madeliefje, speenkruid. Verderop zagen we ook een zaailing van de zomereik. Er stonden al wat pinksterbloemen te bloeien. In de boomspiegel stond veel hondsdraf. We liepen via het water verder door de wijk. Naast de sloot groeiden riet, kleine varkenskers, brandnetel, scherpe boterbloem, grote vossenstaart, gestreepte witbol, gewone smeewortel, akkerdistel, harig

wilgenroosje en smalle weegbree. Er lag opvallend veel hondenpoep helaas...

Verderop in de wijk hebben we lang stilgezeten bij de Gewone Reigersbek. We werden op het verkeerde been gezet omdat dit een enorm exemplaar was, hoger en breder dan we hem gewend zijn.

Robertskruid (Fred)

Uit de Ooievaarsbekfamilie kennen we in ons land twee geslachten (genera), namelijk het geslacht Ooievaarsbek, waarvan de meest bekende vertegenwoordiger Robertskruid is, en het geslacht Reigersbek. Beide geslachten zijn gemakkelijk uit elkaar te houden door de bladeren te vergelijken. De Ooievaarsbekken hebben handnervige bladeren, die handvormig gelobd of 3-5 tallig zijn, terwijl de Reigersbekken veernervige bladeren hebben die samengesteld of veerlobbig zijn.

Reigersbek, Erodium cicutarium (L.) L'Hér., is een tamelijk klein blijvend plantje dat we in grasvelden kunnen aantreffen. Het is een eenjarige of tweejarige plant. Het heeft een duidelijk veernervig samengesteld blad. De deelblaadjes zijn tot op een derde ingesneden, waardoor de bladrand sterk gelobd tot gekarteld is. De bovenzijde van het blad heeft geen of weinig lange klierharen en op de spil van het blad tref je veelal uiterst korte, minder dan 0,1 mm grote klierknophaartjes aan.

De Gewone reigersbek (Erodium cicutarium subsp. cicutarium), is te beschouwen als een van de twee ondersoorten binnen de soort. Deze pioniersoort tref je aan op matig droge voedselrijke zanderige bodem in akkers, bermen en grasvelden in het hele land. Gewone reigersbek heeft 5 of meer bloemen in de bloeiwijze en de grootte is meestal minstens 15 mm in doorsnede. Op kalkrijk duinzand komt de andere ondersoort voor, namelijk de Duinreigersbek (Erodium cicutarium subsp. dunense). Je vindt deze vooral in de duinen op omgewerkt zand, op rivierduinen en spoortaluds en ook elders waar kalkrijk duinzand is aangevoerd. Deze ondersoort heeft meestal maar 3-5 bloemen in de bloeiwijze en de doorsnede is hooguit zo'n 12 mm.

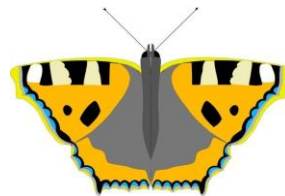
Gewone reigersbek (Joke)

(Bron informatie: floravannederland.nl)

In een berm richting de Wijk tuin hebben we ook veel gevonden: pastinaak, peen, hopklaver, kropaar, duizendblad, ijle dravik en zachte ooievaarsbek. Die zijn we heel veel tegengekomen. We zijn geïndigd bij de Wijk tuin. Daar zagen we allerlei soorten munt, die in bakken stonden, dus die konden we niet in kaart brengen. Het was leuk om de verschillende soorten te ruiken, ze waren allemaal anders.

Daar zagen we ook haagwinde en Japanse duizendknoop groeien, vlier, en bosveldkers. Daarna liepen we binnendoor weer terug naar onze fietsen. Daar vlakbij zagen we nog prachtige gewone vogelmelk in bloei staan.

Verslag km-hok 95-453 in april

Tilly

Op 25 april heb ik samen met Wim een rondje gemaakt. Via Parkdreef zijn naar het parkje

Elzensingel met Fluitenkruid en Basterdhyacint
(Tilly)

gelopen naast het Buurthuis en Hof van Seghwaert. Tussen de huizen en het groen aan Parkdreef konden we een en al aan planten noteren zoals Bosrank, Gewone vlier, Daslook en Look zonder look. En bij een woning staat Gele helmblom, die er al jaren daar groeit. In het parkje zagen we o.a. Groot streepzaad, Grote vossenstaart, Scherpe boterbloem en Smeerwortel. Via Bietenakker komen we in het Akkerbuurtje met daarin een oude windsingel met elzen. De sneeuwkllokjes zijn verdwenen

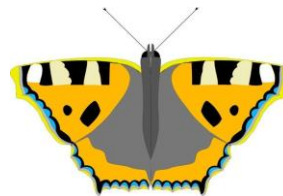
Raapzaad (Tilly)

onder de Fluitenkruid. Wel zag je nu Gewone vogelmelk en de Basterdhyacint. Via Akkerpad zijn we naar de Zegwaartseweg gegaan. Net voor het bruggetje in het gras stond manshoge Raapzaad. Langs de wetering van de

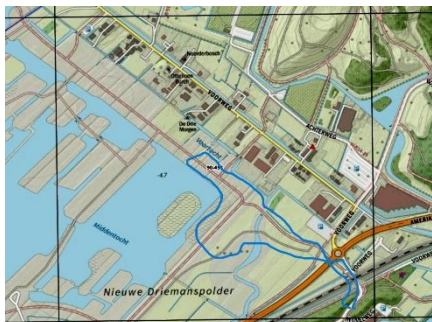
Gele helmblom (Tilly)

Zegwaartseweg noteerden we o.a. IJle dravik, Veldzuring, Pinksterbloem, Gele lis, Gewone engelwortel, Harig wilgenroosje, Waterzuring en Watermunt. We zijn weer teruggelopen naar het Akkerpad en bij het tunneltje met aan weerszijden grasland langs het spoor zagen we Margriet, Knoopkruid en Glad walstro. En langs het Tochtpad vonden we de Dotterbloem.

Voorweg noord en zuid

Fred

Km-hok 90-453 (Fred)

Na een weekje uitstel van wege de dit jaar bijna spreekwoordelijke regen, kou en wind nu ineens (30 april) 20 graden en zon. Peter en Fred dronken een kop koffie bij Snowworld en gingen daarna op pad voor de eerste inventarisatie ronde in km-hok 90-453. Dit is hetzelfde hok waar Henk en Fred nu al 4 jaar lang een vaste route lopen. (Blauw omlijnde gedeelte) De rest van dit hok wordt dit seizoen door Peter en Fred bekeken. We zijn begonnen met een wandeling door het gebied van het

Buytenpark rechtsboven op de kaart. De eerst paar honderd meter langs het water en het domein van de Galloway koeien leverde al heel veel waarnemingen op. Vaak nog in rozet vorm maar dat mag de pret niet drukken en vormde een welkome uitdaging. Alles komt nu in sneltrein vaart boven de grond lijkt het wel, Heelblaadjes, Margrietten (al in bloei) en harig wilgenroosje. 5 vingerkruid is ook al zichtbaar terwijl op sommige wat donkere plaatsen onder de schitterend in bloei staande een-stijlige

Mandarijneend (Fred)

meidoorns er nog Gewoon speenkruid in bloei staat. Na op een bankje uit de thermoskan van Fred een kop koffie te hebben gedronken kwamen we bij een nieuw aangelegde poel. Op veel plaatsen in het Westerpark zowel als in het Buytenpark zijn veel oevers gewijzigd in flauw schuin aflopende diervriendelijk oevers met hier en daar extra stukken plas dras, zo ook hier. De plek grenst aan volkstuinten aan de andere kant van de sloot waar al jaren ook exotische eenden worden gehouden die deels gewoon vrij rondzwemmen zoals deze fraaie Mandarijneend. De eigenaar van een van die tuinen heb ik al jaren geleden daar verwoede pogingen zien doen om meer wilde planten in de parkoever aan de Buytenpark zijde in te zaaien maar dat lukte niet echt. Er was geen resultaat te zien. Nu, na al dat graafwerk aan de oevers, troffen we op die plek de Moespimpernel aan.

Moespimpernel (Fred)

Ik heb op de inzaailijsten die het Hoogheemraadschap, waaronder deze werkzaamheden vallen, heeft vrijgegeven, gezocht maar de naam van de Moespimpernel komt er niet op voor. Misschien toch nog een succesje voor die tuinbezitter?

Na een beklimming en afdaling van de heuvel met de daar aangelegde mountainbike route wandelden we weer terug naar de fietsen. In juni wordt de draad weer opgepakt in een ander deel van dit km-hok. De teller staat op 70 soorten. We kunnen tevreden zijn.

Hok 90 453 in mei 2024

Fred

Knolboterbloem (Fred)

Begin mei was het al warm en bijna 25 graden maar op de dag dat Henk en Fred hun rondje gingen lopen was het prompt 11 graden kouder. De zon scheen dus het kon niet op. Na de bekende soorten langs de Heuvelweg genoteerd te hebben kwamen we bij de onderdoorgang onder de randstadrail. De vraag kwam op zou de Knolboterbloem er nog staan en jawel, zij het wat armetierig, maar hij stond er weer. Verder op bij het talud van de autoweg en op de betonnen muren van het tunneltje zaten, kropen of schuifelden, net hoe je het noemen wil, veel naaktslakken.

Momenteel vind je door het warme en vochtige weer heel veel naaktslakken op de paden en in bijna iedere tuin. Dit keer maar eens met een fotootje geëerd in

plaats van een val met bier.

Gevlekte akkerslak (Fred)

Daar werd ook onze aandacht getrokken door een tweetal kleine zegges die we met geen mogelijkheid op naam konden brengen. Ook met behulp van de ons ten dienste staande apps als Obsidentify en Plantnet kwamen we er niet echt uit. Op de foto zijn ze alle twee zichtbaar waar bij je denkt

aan de Ruige zegge en de Kleine veldbies. Maar we weten het niet zeker. Het water in het N3MP gebied staat onverminderd nog erg hoog dus dat bracht nog niet echt veel nieuwe soorten voor de 2024 lijst. Akkerdistel, Speerdistel, Gewone melkdistel voerden nog de boventoon. Het begon weer te regenen en daarom zijn we maar weer naar het startpunt gelopen. Tot in juni

Ruige zegge? en Kleine veldbies?
(Fred)

Rode wegslak (Fred)

Indrukken van de PWG-inventarisatie op zaterdagmorgen 4 mei 2024

Peter

Zenegroen (Fred)

De weersvoorspelling was heel redelijk en de agenda liet het toe, dus ik meldde me aan voor de inventarisatie van het km hok 91-451. De verzamelplaats was de trap naar de Balijbrug aan de Westerparkzijde. Ik stapte om 9:00 uur in Delft (Tanthof) op de fiets en om 9:50 trof ik Fred aan op de afgesproken plaats. Veel tijd om wat te babbelen was er niet want al snel kwam Tilly aanfietsen en vervolgens verschenen ook Anne en Lucas. Een kleine maar fijne groep inventariseerders! Fred wist hoe we het best konden lopen door de uitloper van het Westerpark parallel aan de A12. Dan over een bruggetje door het aanliggende wijkje direct richting NS Station. Bij het rioolgemaal werd omgedraaid en door en langs de

bosstrook liepen we terug naar het beginpunt. We gingen op pad. Dezelfde Fred moest ons intomen bij het opsommen van de verschillende plantnamen, want de verwerking ervan in Vera was niet bij te benen.

En wat hebben we gezien - heel veel dus - meer dan 100 plantensoorten! Ik noem hieronder de plantsoorten die ik nog niet kende of die ik niet vaak gezien heb.

Bij elkaar stonden – niet toevallig – Blaartrekkende boterbloemen en enorme exemplaren van Mannagras (het leken wel exemplaren van de Europese hanenpoot). Op andere natte plaatsen vonden we bijzonderheden als de Brede orchis en de Rode ereprijs. Om vaststellen welke Klit we voor ons hadden moest een blad geofferd worden:

als hol → Gewone klit. Het Bleeksporig bosviooltje is gezien, maar niet door mij ... je kan ook niet overal bij zijn! Van Witte krodde en Zwarte mosterd mocht ik wel getuige zijn. De waarneming van de Gele morgenster werd door waarneming.nl

Gekroesde melkdistel(Peter)

in twijfel getrokken, daarop heb ik een aantal zaken genoemd waaraan de plant voldeed: de stengel is rechtopstaand, bebladerd; de bladen zijn uit een brede voet geleidelijk-versmald, lijnvormig, meestal rechtopstaand; de hoofdjes zijn groot en staan op lange stelen, die niet of aan de top zwak verdikt zijn; zij zijn omgeven door 8 omwindselbladen, die even lang zijn als de bloemen; de bloemkronen zijn goudgeel, 5-tandig; de helmknopjes zijn donkerbruin.

Maar ik mocht nog geen reactie ontvangen ...

Als je als beginnend florist meegaat met cracks, dan leer je ook het een en ander. Bij mij was bijvoorbeeld het feit dat er naast de Esdoorn ook nog zoiets als een Spaanse aak bestaat, naar de achtergrond verdwenen. Maar ik kon één van de cracks ook op iets wijzen, namelijk dat Mannagras een patroon van “baksteentjes” laat zien op de bladschede.

Ik sluit af met de meest bijzondere plant voor mij, namelijk de Knopige ooievaarsbek. Hij bloeide niet, had grote atypische bladen en ik had er nog nooit van gehoord.

Dank voor de aandacht, Peter Jacobs (oftewel Peter uit Delft)

p.s. Een indicatie voor de wens om snel te starten bleek uit het feit dat we na afloop nog vier aanvullende plantensoorten vonden die we bij de start over het hoofd hadden gezien.

Bleeksporig bosviooltje (Fred)

Gele morgenster (Peter)

Begraafplaats Hoflaan, 18 mei 24

Joke

In het kader van begraafplaatsen gingen Tilly, Henk en Joke vandaag naar de Hoflaan. Dit is echt een heel mooie plek. Er staan mooie bomen en struiken, mooie soorten, die wij niet allemaal

Bijenorchis (Tilly)

kenden. Ook staan er heel veel wilde planten, er wordt selectief gemaaid, waar het kan, laat men het gras hoger staan. Al sinds lange tijd weten we hier Bijenorchis en Grote keverorchis te staan, naast Rietorchissen. Naar die eerste twee gingen we eerst op zoek.

Voordat we bij deze plek aangekomen waren streepten we al van alles: gewone soorten als Madeliefje, Groot hoefblad, Schijnaardbei en Bosaardbei, en natuurlijk de nodige grassen: Ruw beemdgras, Glanshaver, Zachte dravik etc. Prachtige bermen met Dagkoekoeksbloem, Glad walstro, Groot streepzaad, Robertskruid, Look-zonder-look en Akkerkool. De Harige ratelaar bloeide al. Langs de waterkant stonden veel Gele lissen en Waterzuring.

Eindelijk waren we bij de Grote keverorchis, daar stonden er zo'n 40 stuks van! Hij valt niet zo op tussen de bomen en is niet zo kleurig, misschien blijven ze daarom staan, de Bijenorchissen aan de andere kant van de helling waren allemaal verdwenen. Henk had ze een paar weken geleden nog zien staan.

Grote keverorchis

Vandalisme?

We zagen ook veel zaailingen van bomen, Meidoorn, Eik, Esdoorn, Hazelaar, Spaanse aak en ook weer een Zoete kers.

Leuk was een verwilderd Tuinviooltje. Ook stonden er nog Pinksterbloemen vrolijk te bloeien, die doen het goed dit (natte) jaar. Henk was al weg en Tilly en ik liepen nog naar de andere kant van de begraafplaats, naar het graf van Annet de Jong, alweer bijna 10 jaar geleden omgekomen bij de MH17 ramp.

Iets verderop in een half gemaaid grasveld vonden we Gevlekte rupsklaver, leuk. En daar stonden warempel ook een stuk of 5 Bijenorchissen! Ze begonnen net te bloeien. We liepen nog langs waterpartijen omdat we nog niet zoveel soorten van oever/water hadden. We vonden hier heel veel Blauw walstro, een verrassing voor ons. Johan wist allang dat ze hier stonden hoorde ik van hem. We scoorden hier ook Veelkleurig vergeet-me-nietje, Koninginnekruid, Veenwortel, Dotterbloem, Rietorchis, Heelblaadjes. Weer terug bij de parkeerplaats vonden we nog Stijf hardgras en Liggende klaver. Dat is nou altijd zo, je wil ermee ophouden en dan komen er nog een paar leuke soorten die

Echt een mooie plek (Tilly)

beslist genoteerd moeten worden.

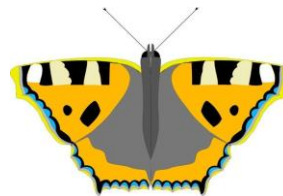
Eén gras ging mee naar huis: het bleek Veldbeemdgras. Voor de liefhebber het verschil met Ruw beemdgras: een heel kort i.p.v. een lang tongetje, glad i.p.v. ruw, en verder een 'iets anders uiterlijk

Rietorchis (Tilly)

Blauw walstro (Tilly)

Plas dras van het Blauwe goud

Fred

De laatste donderdag van mei en de eerste avond sessie van de Plantenwerkgroep. Joke, Lucas, Henk en Fred verzamelden bij de Zoetermeerse plas. Daar is de afgelopen paar jaar een plasdras gebied aangelegd in het kader van het project "Het blauwe goud" ([tik voor hier voor info](#)). Het is niet ondenkbaar dat ook hier

Waar over spraken zij (Fred)

planten zijn uitgezaaid zoals elders in Zoetermeer voor hetzelfde project gebeurd is. De start was direct daar waar de fietsen stonden en langs knotwilgen met een eigen biotoop van Vogelmuur en IJle dravik belandden we in het plasdras gebied vol Harige ratelaar, Blaartrekkende boterbloem, Veldzuring en Ridderzuring. Maar even later vonden we ook Geknikte vossenstaart naast de Gewone vossenstaart, diverse ereprijsen

Oude knotwilg (Fred)

waaronder de Rode waterereprijs. Deze bevond zich in goed gezelschap. De Beekpunge, En daar stond het nog niet opgeloste probleem van de avond. Johan en de door Johan geraadpleegde

Meisjesogen, Inzet bloem 3 weken later (Fred)

Niels konden ook nog geen oplossing bieden dus hij staat nu te boek als grote onbekende. Inmiddels is het stond want een paar dagen later kregen we van Niels via een reactie op Joke haar plaatsing op waarneming.nl de vermoedelijke naam, de Luizenbloem (spec). Op 19 Juni stond de plant in bloei en kon door Fred de naam Meisjesogen eraan worden toegekend. Verderop stond de Echte valeriana in bloei en de volgende puzzel van de avond. Na enig zoekwerk, veel discussie en de apps kwamen we uit op de

Behaarde boterbloem (Fred)

Behaarde boterbloem. Nader onderzoek naar het blad en het ontbreken van een verdikte voet bevestigde het. Het was geen Knolboterbloem. Bij het gemaaltje weer meer van de "normale" soorten als Zwarte mosterd, Akker en Speerdistel en Gewone melkdistel. Het begon af en toe zachtjes te regenen en het werd steeds donkerder dus besloten we de fietsen maar op te zoeken. Langs het fietspad terug werden nog wat soorten zoals Bijvoet genoteerd.

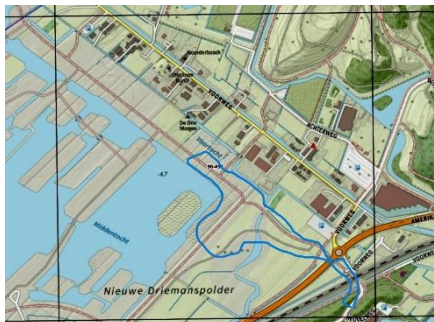

Voorweg noord en zuid (2)

Fred

Voor de duidelijkheid weer even een kaartje van km-hok 90-453, het blauw omrande gedeelte is het gedeelte dat Henk en Fred jaarlijks lopen en de rest is dit jaar het domein van Peter en Fred.

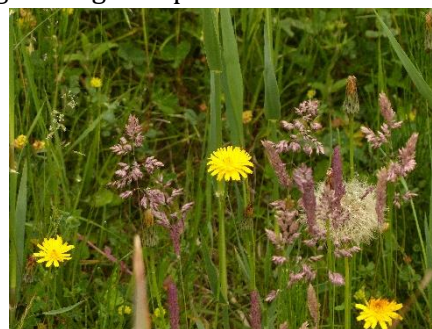
Km-hok 90-453 (Fred)

Dit keer (juni) hebben we het gedeelte gelopen in de hoek linksonder. Een groot contrast met de heuvels in het Buytenpark rechtsboven. Via een voetpad en daarna een ruiterspad liepen we tot aan het water om daarna met een grote boog weer terug te keren naar de bushalte waar onze fietsen stonden. Even na de start vlogen er 2 patrijzen op dus dat was een leuk begin. Langs het pad vonden we

Geknikte vossenstaart, een plantje dat zich prettig voelt in een modderige omgeving.

De Wilde cichorei

komt overal op evenals veel distels zoals de Akker- en de Speerdistel. We vervolgden de route over het ruiterspad. Soms waren het eentonige stukken met veel van hetzelfde maar met onze oplettende blikken zagen we Biggenkruid, Ringelwikke en Vergeten wikke. Bij een greppel stond veel

Biggekruid (Fred)

opslag van populier en wilg. Welke

soorten het precies waren konden wij niet vaststellen. De Rietzanger en de Kleine karekiet zongen vrolijk hun liedjes. Akkerdistel, Rietzwenkgras en Glanshaver voerden de boventoon qua begroeiing tussen de jonge aanplant. Ook de Zachte en IJle dravik zijn daar te vinden. We kwamen bij

Krulzuring (Fred)

een Picknickbank en dat was een goede reden voor een bak koffie met koek. Daarna liepen we naar het fietspad en de dijk en

onderaan de dijk vonden we Gele waterkers en de eerste rozetten van Veerdelig tandzaad. Er staat nog heel veel water in de polder dus het plas dras gedeelte was nog niet begaanbaar. We

vonden op de terugweg naar de fietsen o.a. nog Behaarde boterbloem. Deze plant staat verderop in het gebied richting Wilsveen erg veel langs sommige paden. In juli gaan we hier weer verder.

Smalle waterpest (Fred)

Gele waterkers (Peter)

Rondom de volkstuinen 2

Fred

Er is een duidelijk verschil in plantensoorten in dit km-hok tussen het gebied ten westen van de volkstuinen en de strook langs het fietspad en omhoog de heuvel op in het Buytenpark (zie kaartje pagina 5). In het eerste gedeelte is het nog een soort verwilderend weiland met veel water en riet en het domein van schapen terwijl de tweede strook vol staat met onder andere bloeiende distels (Veel Akkerdistel, Kruldistel en Speerdistel), prachtig bloeiende Braamstruiken en Roze ooievaarsbek. Heerlijk om langs en door te wandelen. Door de vele regenval van dit jaar lijkt het er wel op dat veel planten veel groter zijn dan in andere jaren. De Zwarte mosterd is altijd al groot maar de Herik steekt er nu soms bovenuit. Het Rivierkruiskruid dat hier al jaren staat overwint met moeite Grote brandnetel. Maar voor het overige valt er nu niet veel opzienbarends te melden.

Roze ooievaarsbek (Fred)

Braam spec, (Fred)

veel opzienbarends te melden.

In de twee dode bomen, die langs de weg achter de picknickbank staan, zit regelmatig de Koekoek zijn liedje(?) te kwelen en als je een tijdje rustig gaat zitten heb je goede kans dat je de Grasmus of het Kneu bovenop de braamstruiken ziet zitten.

Akkerdistel (Fred)

Kortom er valt daar veel, voor wie er oog voor heeft, te genieten,

Krukdistel (Fred)

Verslag km hok 95-453 in mei

Tilly

Op 23 mei ben ik in eentje op pad geweest. Ik wilde voordat alles gemaaid is een en ander aan grassen en andere planten kunnen noteren. Aan de rand van het grote grasveld langs het Tochtpad achter de Madelieventuin vond ik in een ruig grasveld Gestreepte witbol, Engels raaigras en Ruw beemdgras. Langs het Tochtpad staat Riet en verderop bij Seghwaertse Hout Kruiptje. In het Seghwaertse Hout, vond ik in de niet gemaaide delen van het park o.a. Slipbladige ooievaarsbek, Pastinaak en Krulzuring. De bosjes in het Seghwaertse Hout langs de Ruimtebaan zijn in de winter vaak erg nat en staat

Nat grasland (Tilly)

er vrijwel altijd water. Dit jaar heeft het tot en met nu heel veel geregend. De bosjes en hele stukken van het grasland staan nu ook onder water.

Rietorchis (Tilly)

Verder door het park naar de Ruimtebaan. In een stukje berm wat vrij kaal en zandig uitzag, vond ik Kleine klaver, Gewoon biggenkruid, Gewone hoornbloem, Witte klaver, Peen, Gewone reigersbek en zelfs Hertshoornweegbree. Andere delen van de berm zijn gemaaid maar plekken met Margriet (gelukkig) nog niet. Het grote grasveld langs het spoor/ Loevesteinpas en Schansbaan was nog niet gemaaid. Daar staat Gewone rolklaver, Harige ratelaar en Bermooievaarsbek.

Gevlekte rietorchis (Tilly)

Weer terug in het Seghwaertse Hout vond ik in het niet gemaaid stuk grasland meer dan 25 Rietorchissen. Ook in de slootkant van de Zegwaartseweg zag ik Rietorchis, ze waren erg groot. Verderop aan de Zegwaartseweg vond ik Witte waterlelie, Mattenbies en Bitterzoet

Plas dras oevers in het Westerpark

Fred

Vorig jaar uitgesteld omdat er nog te weinig groeide en nog aan gewerkt werd stond het nu op het programma voor maandagavond 24 juni. Helaas er kon maar een persoon en die heeft het verplaatst naar de morgen en is om 9 uur daar aan de wandel gegaan. Een gedeelte van de oevers van het Westerpark (in de buurt van de bowling) is in het kader van het project "Het blauwe goud" van het Hoogheemraadschap Rijnland en de gemeente Zoetermeer omgewerkt naar flauw aflopende oevers met hier en daar plas dras stukken. Dit gaat ook gebeuren nabij de "Trouwzaal" (Hofstede Meerzicht) waar op dit moment een nieuwe verbinding naar de N3MP wordt gegraven.

De nieuwe aanblik vanaf het fietspad kijkend richting de A12 (Fred)

De aanblik van het gebied, zeker nu er veel in bloei staat, is drastisch veranderd. De grote Picnicweide (links op de foto) is verdwenen en heeft plaats gemaakt voor 1 grote bloemenweide met nu veel Margrietten, kamilles en aan de waterkant Kattenstaart. De Graslathyrus is op

Een zee van Margrietten (Fred)

sommige stukken ook te vinden en heel opmerkelijk in een oude, altijd al natte, laagte nabij de picknickweide met veel Platte rus stonden nog een paar Pinksterbloemen in bloei. De Heelblaadjes staan al bijna in bloei en in de modder komen de eerste Blaartrekkende boterbloemen op. Overall staat watermunt. Ter hoogte van de schapenwei kunnen de schapen nu makkelijker bij het water komen en dat resulteert in een goed plas

Kattenstaart (Fred)

dras effect met o.a. Watermunt en Rode waterereprijs. De steile oevers van dit gedeelte van het park rechts op en naast de foto zijn ook aangepast en lopen nu door het water in. Aan beide zijden van dit water staan veel Behaarde ratelaars en de laatste Rietorchissen en veel Veld lathyrus en Gewone brunel. Dit wijkt niet zoveel af van de begroeiing die hier voorheen al stond. Gelukkig is niet helemaal uitgekomen

Veld lathyrus (Fred)

wat er bij de aanleg, door iemand van het toezicht op de aanleg, gevreesd werd. Dat de orchideeën met de afgevoerde grond verdwenen. Gelukkig de orchideeën staan er nog. Vreemde exoten tgv het inzaaien ben ik niet tegengekomen. De lijst in Vera was inmiddels gegroeid tot 80 soorten en als ik dan in aanmerking neem dat mijn kennis van de grassen na al die jaren nog steeds op een laag pitje staat is het voor mij een prima resultaat. Het was een mooie wandeling. Ben benieuwd wat het effect zal zijn op de oevers die men in dit kader aanlegt in de Bossen buurt elders in de wijk Meerzicht.

Rokkeveen vanaf de parkeerplaats Groenblauwlaan

Marja

Donderdagavond 11 juli gaan Lucas en ondergetekende op pad vanaf de parkeerplaats Blauwgroenlaan. Het is een zachte zomeravond net als 7 jaar geleden toen Lucas daar ook al liep met Henk, Johan en Fred. Ze wilden toen de eerdere lijst van april aanvullen en vonden zowaar een mooie nieuwe soort: Muurhavikskruid. Ton Denters was nodig om met behulp van diverse foto's de soort te helpen identificeren.

Vroeg havikskruid (Marja)

Gewapend met een geheel opgeladen telefoon ben ik blij dat Lucas wel aan een loepje en zijn Heukels gedacht heeft. Die blijken toch echt wel nodig te zijn voor de stempels van Basterdwederik en de tuitjes van het Perzikkruid. Het is nuttig om na een lange periode van afwezigheid met zijn tweeën te zijn. We missen het snelle geroep om ons heen van

soortnamen. We moeten alles zelf doen; 't is goed om er weer wat in te komen. Er is veel gemaaid en er lijken een aantal zomersoorten te ontbreken, die ik later op de terugweg langs de Zegwaartseweg wel volop zie bloeien.

Een herhaling van de in 2017 genoemde soorten als Kransgras, Harig vingergras, Gehoornde klaverzuring en Muurleeuwenbek leiden ons naar de plek waar Lucas Muurhavikskruid hoopt terug te zien. Gelukkig vindt hij dat snel.

De opvallende vlekken op het blad lijken een goede identificatie niet in de weg te staan, maar de beide apps geven wisselende uitslagen. Obsidentify geeft Vroeg havikskruid en PlantNet Bochtig havikskruid; beide met percentages boven de 90. Heel tegenstrijdig. Ook Heukels biedt geen soelaas; veroorzaakt zelfs extra verwarring.

Vroeg havikskruid (Marja)

Lucas zoekt thuis meteen het verslag dat hij zelf schreef voor Nieuwsbrief 25 (2017) over de nieuwe soort en de reactie van Ton Denters. Het ging over Vroeg havikskruid (*Hieracium glaucinum* subsp. *similatum*) wat ingedeeld wordt bij Muurhavikskruid (*Hieracium Murorum*). Daar moeten we het maar op houden.

In 'Gorteria' (Naturalis, Floron, KNBV) nummer 33 schrijft Denters samen met Rense Haveman over deze soort/ondersoort.

De Hieracium glaucinum komt voor in Zuid Limburg, Rijk van Nijmegen bij stuwwallen langs de Rijn en in Vlaanderen en wordt gerekend tot de H. Murorum s.l.

In buurlanden noemt met de H. glaucinum een aparte soort, die in ondersoorten uiteen valt. Rond 2006 wordt in Amsterdam en later in Haarlem de vroegbloeiende subspecie 'similatum'

ontdekt op stenige plaatsen en hegranden. Over de verdere verspreiding is dan nog weinig bekend, wel wordt de plant als H. vulgatum in tuincentrum aangeboden. Bij de oorspronkelijke vindplaatsen lijken voor de voor de hand liggende conclusie 'verwilderde tuinplant' geen aanwijzingen te zijn. Nieuw meldingen zijn welkom.

Een portie hogere plantkunde voor mij en blijdschap voor Lucas. Hij staat er nog.

Verslag zondag 14 juli op volkstuin Seghwaert

Tilly

Bijenorchis (Tilly)

We hebben vorig jaar in het najaar volkstuin Seghwaert voor de eerste keer geïventariseerd. En daarbij ook afgesproken om komend voorjaar nog een keer te doen wanneer de Bijenorchis in bloei staat. De inventarisatie van de tuin stond zaterdag 15 juni op het programma. Helaas kon niemand die dag meedoen. Er is afgesproken om op een andere dag te gaan. Op voorstel van Anne is dat zondag 14 juli geworden. Om 13.00 uur gingen Anne, Lucas, David

en ik aan de gang. De volkstuin bestaat dit jaar op huidige plek 10 jaar. En de vereniging heeft dit jaar in juni ook haar 50-jarig bestaan gevierd. We zijn gestart naast het hek, het gras is voor een deel gemaaid. We zagen een hele mix van planten onder ander Grote kaardenbol, Gewone berenklaauw, Klein streepzaad, Jacobskruiskruid, Vijfvingerkruid, Kruldistel, Peen, Akkervergeetmij-nietje, Knoopkruid en een paar grassen. Onder de heg vonden we Hondsdraf en, we dachten, Waterpostelein, maar later bleek dat Roze vetkruid te zijn. Roze vetkruid is een vetplantje en waarschijnlijk verwilderd. In de bestrating rondom het verenigingsgebouw zagen we o.a. Schapenzuring, Klein kruiskruid, Akkerkers, Gehoornde klaverzuring, Bleekgele droogbloem en Stijf straatliefdegras.

Op het parkeerterrein vonden we Echte kamille en Reukloze kamille. Bij de compostbak zagen we onder ander Grote klaproos, Melganzenvoet X boomspinazie, Kluwenhoornbloem, Perzikkruid, Vroegeling en een kleine uitvoering van Doornappel. Een basterdwederik stond er ook. Die heb ik later gedetermineerd als Kantige basterdwederik.

Polei (Tilly)

We hebben een stuk van de strook tussen de tuinen en de sloot bekeken. Het gras is gemaaid. We vonden o.a. Gewone pastinaak, Robertskruid, Moerasandoorn, Kluwenzuring, Valse voszegge en Akkermelkdistel.

We zijn teruggelopen naar het hoofdpad. Het gras naast het hoofdpad werd altijd als vlak gras gemaaid. De laatste jaren zijn door initiatieven van tuinleden op diverse stukken gras "tuinen" aangelegd en onderhouden als perma-cultuurtuin, vaste plantentuin, of kruidentuin, en of in combinatie met wilde planten.

Melganzenvoet X boomspinazie (Tilly)

Vorig jaar kwam de groei van gras laat op gang en wellicht ook om andere redenen, het was in mei nog niet gemaaid en zo ontdekten we Bijenorchissen in het gras. Ze bleken aan beide kanten van het pad te staan. Vorig jaar hebben we er meer dan 20 geteld. Bij de inventarisatie in het najaar waren de rozetten alweer zichtbaar.

Om de Bijenorchis weer een kans te geven en om een natuurlijker geheel te krijgen is door het complexbeheer besloten om het hoofdpad deels niet te maaien. Ook dit jaar kwam de Bijenorchis op, er zijn er ruim 20 geteld. Wat heel wonderlijk was, sommige planten waren erg groot en hadden veel bloemen op de stengel. Zijn ze zo hard gegroeid als gevolg van de vele nattigheid van dit voorjaar?

Vlakke kruisdistel (Tilly)

Naast Prikneus en Wilde marjolein, beide verwilderd vanuit tuinen, vonden we Brede lathyrus. Verder Vogelwikke, Dagkoekoeksbloem, Scherpe boterbloem, Oranje havikskruid en Gele kamille. En dan zien we een plant die we niet thuis kunnen brengen, met 7 stengels. Dat bleek Polei te zijn, een muntachtige en het ruikt naar munt. Anne herkende deze plant van haar vakanties in Frankrijk. Ik heb later een stok bijgezet en gemeld bij de complexbeheerder. Anders was het al weggemaaid. Verder Liggende klaver, Dubbelkelk, Muurleeuwenbek, Gekroesde melkdistel, Gewoon langbaardgras, Paarse dovenetel, Grote kattenstaart etc.

Tot slot hebben we op mijn tuin even lekker gerelaxt en een bio-sapje gedronken.

Brede lathyrus
(Tilly)

Ik was in het voorjaar al begonnen met het maken van een lijstje met voorjaarssoorten zoals Vroegeling, Kleine veldkers, Kluwenhoornbloem en Zandraket. En bijna achteraan op het complex vond ik grote plekken met Tijmeprijs en Gewone veldsla.

En op zondagavond 11 augustus zag ik Veldlathyrus en tot mijn verbazing Vlakke kruisdistel!! Een week later zag ik in een tuin vlakbij een mooi, groot exemplaar staan. Volgens de betreffende tuinlid stond ie er al toen hij de tuin 6 jaar geleden overnam. Dus Vlakke kruisdistel is waarschijnlijk uitgezaaid vanuit die tuin. En hij vertelde en passant dat dit jaar een Bijenorthis op zijn tuin heeft gestaan!

Rondom de volkstuinten 3

Fred

Half juli breekt er volgens de weerdeskundigen een drogere periode aan en dat is een goede reden om een volgende ronde rond de volkstuinten te starten. Eerst heb ik weer het stuk verkend dat tegen de grens van Zoetermeer aan ligt met het langere pad naar de vogelkijkwand. En op dit pad groeiden een aantal exemplaren van de behaarde boterbloem. Ze staan alleen op het

Lidsteng (Fred)

pad dus liften van zaden op de maaimachine zou zomaar kunnen. In de N3MP staan ze ook. Het is dit jaar een weelde van hoog opgeschoten planten zoals de Speer-, Akker- en Krul- distels fraai contrasterend met het geel van het Jacobskruiskruid. In een van de slootjes in dit gebied vond ik de Lidsteng. Bij de picknickbank zijn de Rietzangertjes nog te zien als ze opvliegen want de begroeiing is zo dicht dat je ze niet meer ziet zitten op de stengels. Fraai staat hier ook het

Behaarde boterbloem (Fred)

Vijfdelig kaasjeskruid in bloei. Dit jaar zijn er geen Oeverzwaluwen want het noodzakelijke onderhoud in het

Soldaatjes op de Pastinaak werken aan de toekomst (Fred)

voorjaar is achterwege gebleven. Jammer. De heuvel van de wand is nu een helgeel baken in de voor het overige groene omgeving als je naar Leidschendam kijkt. De tweede ronde gaat over het Buytenpark gedeelte van dit km-hok. Hier lopen paarden en koeien dus het is hier en daar duidelijk begraasd en buiten de paden begaanbaar. Voor

Keizerskaars (Fred)

het overige is het gewoon het beste om de mountainbike paden en

Mini speerdistel (Fred)

ruiterpaden te volgen want op veel plaatsen zijn de distels, riet en bramen zo hoog dat er geen doorkomen aan is. In deze tijd van het jaar is het ook altijd leuk om de schermen van de gewone berenklaauw en de bloemen van het Jacobskruiskruid en Pastinaak eens goed te bekijken. Het wemelt daarop van de interessante insecten.

Hok 90 453 in juli 2024

Fred

Rietzanger in juli (Fred)

Een verslag van de juli ronde van Henk en Fred. Het juni verslag zou bijna hetzelfde zijn als het verslag van Peter en Fred in deze maand. We hebben de route in juni wel geïventariseerd net zoals nu half juli. Bijna traditiegetrouw zijn we de eerste keer van juli weer letterlijk weggeregend zodat we een tweede poging waagden op 15 juli en met succes. Het is prima weer voor een tocht langs de vaste route. Het viel ons op dat de Dubbelkelk op steeds meer plaatsen te vinden is. Het

Heelblaadjes (Fred)

wemelde van de juffertjes (o.a. Watersnuffel, Azuurjuffer en Lantaarntje). Zagen we de vorige keer nog Rietzangertjes en Gele kwikstaarten, nu hoorden we alleen de groenling pruttelend zingen. Net als overal is de begroeiing enorm hoog, Speerdistels en kruldistels zijn enorme planten en de dijk van het fietspad is weer geheel begroeid met Moerasrolklaver,

Aandacht voor de prachtig bloeiende weegbree (Fred)

Jakobskruiskruid en Hazenpootje. Een zee van gele bloemen. De waterstand in het gebied is onveranderd hoog en het water staat tot de dijk dus de specifieke moerasplanten zijn moeilijk te vinden. We volgden de waterkant onder aan de dijk. Wolfspoot, Moeras-vergeet-mijn-

Watersnuffel in juli (Fred)

nietje staan er wel maar het Goudknopje is hier nog niet te vinden net zomin als de diverse soorten tandzaad die hier vorig jaar stonden. Daar we bijna de schoenen, tussen de planten, vol met water schepten zijn we maar hogerop gaan lopen en langs het fietspad zijn we weer teruggekeerd naar de start.

Evenals in juni nu weer zo'n 70 soorten op de teller.

De totaalscore van dit jaar staat op 112 en over vier jaar gerekend staan er 209 soorten op de lijst van dit km-Hok.

Bloemenzee in de N3MP (Fred)

Voorweg noord en zuid (3)

Peter

Zoals steeds spraken wij - Fred en Peter - af bij SnowWorld, daar kan ik (Peter) dan een beetje uitpuffen van de fietstocht uit Delft. Heerlijk gecombineerd met een kopje koffie en gezellig wat bijpraten. Ik had het over "sla", niet de gecultiveerde sla van de groenteboer maar de basis daarvoor namelijk *Lactuca sativa*. Een paar dagen eerder had ik namelijk een apart plantje gezien midden in het centrum van Delft. Ik liep daar met mijn vrouw, maar toen we splitsten ben ik op onderzoek gegaan ... Obsidentify gaf in eerste instantie kompassla, dit was mogelijk vanwege de gelijkende vorm en kleur van de bloemen. Maar de bladen waren veel anders: veel rond en zonder een stekelige rand en middennerf. Met veel moeite geeft Obsidentify een score van 90%. Thuisgekomen zei waarneming.nl dat de juistheid "onzeker" is. Ja en daar houd ik nou niet van ... Mijn ervaring is dat foto's die je in de morgen of in de avond maakt veel beter zijn. Nou en dan komt het goed uit als je om 09:00 uur ergens moet zijn, bijvoorbeeld in Zoetermeer. Een kwartiertje eerder op weg en de score werd 93% (en dus "zeker").

Maar goed we kwamen om te inventariseren, eerst een stukje fietsen naar het parkeerterrein naast het restaurant De Witte Raaf, daar de fietsen geplaatst en dan gaat het meteen beginnen met het standaardpakket planten: Straatgras, Smalle weegbree enzovoort. Veel planten waren door beheerders kort- en of-weggemaaid, dus kwamen ook de nodige maaivarianten tegen van bijvoorbeeld Gewone berenklauw, Brunel en Pastinaken. Ongeschonden waren enkele exemplaren Venkel. Ja en dan wil je even gaan zitten voor het kopje koffie dat Fred heeft klaargemaakt. En wie kwam daar voorbij: Adri de Groot van het wereldberoemde Vogeldagboek! Fred maakte op afstand een praatje met de goede man en vroeg me later of ik Adri kende. Ja: ik ontvang de dagboeken, maar nee ik ken hem niet van gezicht. Vanaf nu dus wel. We zagen twee dames waarvan een in een rolstoel gewapend met kijker en telescoop genieten van de watervogels, verder voornamelijk oudere mannen met verrekijker en/of telescoop. We voelden ons helemaal thuis!

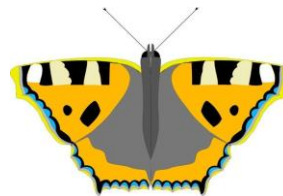

Venkel (Fred)

Valse voszegge (Fred)

Er zijn van die planten, die de nieuwsgierigheid opwekken: zo had ik dat met de Wilde bertram en ook met de Valse voszegge. Die laatste kwamen we bewust tegen, toen Obsidentify de naam prijs gaf. Een heel herkenbare zegge – als je het maar weet. Zo kwam ik de plant op de terugreis tegen op een droge plek op het trottoir en dat heb ik vaker: je leert een plant kennen en ziet deze meteen een aantal keren. Over terugreis gesproken, laat ik afsluiten met het aantal soorten (73) en de nog niet genoemde leuke vondsten: Zwanenbloem, Kaardenbol, Hazenpootje, Grote waterweegbree en Dubbelkelk.

Voedselbos Het Geuzengroen

Anne

Op zaterdagochtend juli 27 verzamelden Henk, Joke, Tilly, Eric, David, Lucas, Anne op de Parkeerplaats bij Camping de 3 Morgen aan de Leidschendamse weg 3 en met wat mensen van Geuzengroen (vrijwilligers van het Voedselbos). Met deze wat grotere groep dan normaal zijn we op pad gegaan. Voor meer inlichtingen over dit voedselbos [type hier](#)

Het was een warme dag. Het viel op dat er ontzettend veel riet staat op de plek waar het voedselbos steeds meer vorm krijgt. We zagen riet, rietzwenkgras en rietgras en ook kwamen we kweek, Fioringras, Valse Voszegge, Engels Raaigras, Gewone kropbaar, Gewoon timoteegras, Glanshaver en Gestreepte witbol tegen.. De mensen van Geuzengroen vertelden dat zij alleen met de zeis willen maaien, dat is een enorme klus in dat gebied.

Het Geuzengroen (Lucas)

We vonden 71 wilde soorten, daar zaten zo goed als geen bijzondere soorten tussen. Rood Guichelheil was wel bijzonder, dit kleine bloemetje was bijna aan onze aandacht ontsnapt. Ook Heemst komen we niet vaak tegen.

Herts-munt herkenbaar aan zijn langgerekte bloeiwijze (Lucas)

De andere voor ons bijzondere soorten die we vonden zijn hoogst waarschijnlijk aangeplant. We zagen verder nog de

Peen en Rolklover (Lucas)

waterminnende Heelblaadjes, Zomprus en Moerasandoorn. De Moerasandoorn

stond op droog grasland. Waarschijnlijk is deze eerder dit jaar opgekomen toen het ontzettend nat was in de polder. Hij zag er wat schriel uit.

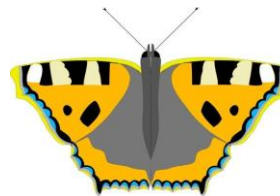
We zijn eerst richting het westen doorgelopen naar de plek waar de bomen zijn aangeplant.

Verdiende pauze (Lucas)

Daarachter liepen we nog even door. Toen gingen we terug voor een pauze. We hebben onder het door Geuzengroen gemaakte afdak thee gekregen en even genoten van de koelte in de schaduw. Daarna zijn we nog naar het noorden gelopen. Daar zagen we niet zoveel nieuws meer.

Verslag km hok 95-453 augustus

Tilly

Op vrijdag 2 augustus heb ik een rondje gemaakt, het plan was om via de Zegwaartseweg naar Noordhove te gaan. Het was zonnig en ca 26 graden.

Allereerst ben ik naar de plek gegaan waar we (Joke, Anne en Tilly) vele stoeplantjes voor de stoeplantjesexcursie aan de deelnemers van Hof van Seghwaert hebben kunnen laten zien.

Langs de rand van een lage muur bij het ouderencomplex in winkelcentrum Seghwaert stonden diverse planten. Ik was benieuwd of ze nog staan. Op weg daar naartoe zag ik bij een andere muur o.a. Canadese fijnstraal en Gevlamde fijnstraal staan, de laatste heb ik gecontroleerd met hulp van de app. De rode vlammetjes waren nauwelijks te zien. De plant was vrij laag en had dikke bloemknopjes. Bij de bewuste plek bleken de planten voor de lage muur al weggehaald te zijn, maar gelukkig stonden er een aantal achter het muurtje. Ik heb kunnen noteren;

Bijenveld (Tilly)

Harig knopkruid, Akkerkers, Zwarte nachtschade, Kantige

basterdwederik en Stijf straatliefdegras.

Daarna door het parkje aan de andere kant van Akkerdreef gelopen.

Rupsen Groot koolwitje op Raapzaad (Tilly)

In de bosrand tegen de huizen stond Oosterse karmozijnbes. Het kenmerkende verschil van Oosterse karmozijn met Westerse karmozijnbes is dat vruchtjes van de Westerse uit 10 partjes bestaan en bij

de Oosterse karmozijnbes maar 8 (heeft 8 meeldraden en 8 stijlen). In

dezelfde bosrand staan een paar

flinke bomen, daaronder was het bezaaid met rode vruchtjes.

Maar welke? Op dat moment sprak ik een oud-collega en hij vertelde dat iemand uit de buurt de vruchtjes opraapte. Het blad leek op een kornoelje. Volgens de app was het Cornus mas en dus de vruchten daarvan oftewel van Gele kornoelje. Verrassend, ik

heb een zakje vruchten geraapt

en samen met bramen van mijn eigen tuin jam gemaakt! In de bosrand aan de parkkant vond

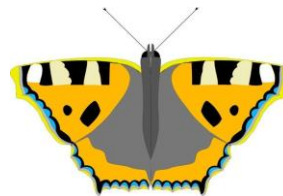
ik Spiesmelde en Knopig helmkruid. Bij een van de voortuintjes stond IJzerhard. Bij de Aspergeakker en Erwtentakker is een groot grasveld. Daar is afgelopen najaar (en of voorjaar?) ingezaaid met een bijenmengsel. Het stond prachtig in bloei met op dat moment voornamelijk Boerenwormkruid. Daartussen zag je Knoopkruid, Wilde cichorei, Rode klover, Duizendblad en Vogelwikke en insecten o.a. zweefvliegen en een Bruine winterjuffer.

Vruchtjes Gele kornoelje (Tilly)

Bruine winterjuffer (Tilly)

Langs het pad stonden enkele verse planten van Raapzaad. Wat ik niet eerder gezien heb, er zaten rupsen van Groot koolwitje op de planten!

Bij het bruggetje over de Zegwaartseweg staat Akkerwinde en een mosterdplant, vermoedelijk een Grijze mosterd, er was geen 100% zekerheid. In de oever van de wetering staan o.a. Watermunt, Moerasandoorn, Gewone engelwortel, Kleine lisdodde, Grote kattenstaart en Grote egelskop.

Kleine Lisdodde (Tilly)

Zwartsteel (Tilly)

Bij een schuur van een voormalige boerderij met een muur pal aan de weg vond Johan in 2021 op die muur Zwartsteel. Deze heeft zich flink uitgebreid.

Inmiddels begon het erg warm te worden, in plaats van naar Noordhove ging ik richting Edisonstraat.

Op de hoek van het fietspad met de Edisonstraat is grasveld. Waar ik vanaf de omheining kon zien, zag ik nog wat leuke soorten staan zoals Kruldistel,

Heggenduizendknoop (Tilly)

Korrelganzenvoet, Rode ganzenvoet en Perzikkruid. Verderop in de Edisonstraat bij hetzelfde veldje is een brede haag van struiken en het was helemaal begroeid met Heggenduizendknoop, ca 12 m². Inmiddels was het erg warm geworden en was het tijd om naar huis te gaan (op de fiets).

Verslag inventarisatie van km-hok 95-452 aug

Tilly

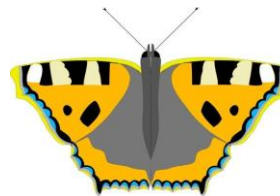
Moeraswalstro (Tilly)

Op 11 aug wilde ik in een naastliggende km-hok (453) een mosterdplant opnieuw bekijken bij de Zegwaartseweg. Het is waarschijnlijk Grijze mosterd maar ben er ook nu nog niet zeker van. Omdat de beide km-hokken naast elkaar liggen, ben ik gelijk doorgegaan en heb ik in dit km-hok de oever van de Zegwaartseweg bekeken. En heb al lopend heb ik ca 15 soorten kunnen noteren. Onder ander Bitterzoet, Grote egelskop, Grote waterweegbree, Kleine en Grote lisdodde, Kalmoes, Wolfspoot en Zwart

Moeraskers (Tilly)

tandzaad. En een leuke soort zoals Moeraswalstro.

Rode ganzenvoet (Tilly)

Ik kwam bij een boerderij die bij de voormalige perenboomgaard hoorde, wat nu Hof van Seghwaert is. Achter de boerderij is een nieuw wooncomplex gebouwd met weer daarachter een parkeerterrein. Rechts van de straat is een smalle strook van bijna 1 meter, en het grenst aan grasland die bij het parkje naast Hof van Seghwaert ligt. Daar lopen soms schapen en ganzen, die kwamen al gakkend op me af. De hele strook is beplant met kleine lage struikjes, een Cotoneaster, zag

Kleine majer (Tilly)

ik later. In dat strookje vond ik heel wat pioniers, allemaal nog vrij klein, zoals Zwarte nachtschade, diverse ganzenvoeten, o.a. Zeegroene ganzenvoet en Rode ganzenvoet, Moeraskers en Kleine majer. De kleine vakjes bij de voordeuren van de nieuwe huizen waren nog niet beplant. Daar vond ik o.a. Moerasdroogbloem, Greppelrus, Canadese fijnstraal en Reukloze kamille. Daarna nog even bij de parkeervakken en de omheen liggende groenvakken gekeken. Op wo 28 augustus, op weg naar de schooltuinen, heb ik nog een kijkje genomen en de hele strook is geschoffeld! Weg waren alle leuke pioniers!

Zeegroene ganzenvoet {Tilly}

Ik ben verder langs de Zegwaartseweg gegaan en heb nog enkele soorten kunnen noteren. Akkermelkdistel, Zomprus en Goudgele honingklaver. Uiteindelijk heb ik in 2 uurtjes ca 40 soorten kunnen noteren.

Moerasdroogbloem (Tilly)

Verslag HNS Kruisweg KM 97 450

Tilly

Op dinsdagmorgen 6 augustus hadden Joke, Anne en Tilly afgesproken elkaar te ontmoeten bij de kruising Zegwaartseweg en Bleiswijkseweg, Gezamenlijk fietsten we naar het buurtschap

Joke en Anne (Tilly)

Kruisweg om een km hok te doen in het kader van Het Nieuwe Strepen (HNS), een project van Floron. Joke en Johan hebben dit km hok 5 jaar geleden geïnventariseerd. Het belooft een warme dag te worden, boven de 25 graden.

We zijn gestart op de hoek van Kruisweg en Voorlaan op het parkeerterrein van café-brasserie De tuin van Bleiswijk, die er geheel verlaten bij lag, (is ook permanent gesloten zag ik op de website). Daar vonden we een heleboel soorten zoals Paardenbloem, Canadese en Hoge fijnstraal, Kransgras, Harig knopkruid, Ridderzuring, Tuinwolfsmelk, Kompassla, Hopklaver etc.

Langs Kruisweg ligt een brede weterring, de Boezemvaart. Het water zag er helder uit. Tot verdriet van een van de bewoners die ons aansprak zijn er geen karpers meer in het water! De

Waterscheerling (Tilly)

oever is rijk begroeid met o.a. Gele lis, Kalmoes, Oeverbies, Waterzuring, Wolfspoot, Moerasandoorn, Grote Kattenstaart en Echte Valeriaan. Op het water zag je Witte en Roze waterlelie en 1 bloemetje Watergentiaan. Midden in het water lag een geknakte plant en na wat uitzoekwerk bleek het Waterscheerling te zijn. Leuk omdat het 5 jaar geleden ook gevonden is. Zwanenbloem en Zwart tandzaad hebben we gezien. Uit het water hebben Veelwortelig en Klein Kroos, Grof hoornblad en Smalle waterpest gevestigd. In de grasstrook stond diverse soorten gras zoals Glanshaver en graslandplanten zoals Rode klaver, Gewone pastinaak, Scherpe boterbloem en zelfs Zomerfijnstraal.

Inmiddels begon het erg warm te worden. We zijn via de andere kant van de weg terug gaan lopen en hebben nog vele soorten toe kunnen voegen. In een zijstraat met daarnaast een groot graslandje vonden we o.a. Dubbelkelk,

Witte amarant (Tilly)

Raapzaad en Zwarte mosterd. In de straat zelf stond Hertshoornweegbree en een droogbloem, volgens de app (Obsidentify) zou het om Sikkeldroogbloem gaan. We waren weer terug bij de hoek en zijn we via de Voorlaan naar de weterring gelopen. Daar was een grote plek met Watergentiaan te zien. Op weg daarheen vonden we Groot kaasjeskruid en Gewone klit. Weer terug naar ons startpunt vonden we naast Knopige ooievaarsbek, die we verderop als grote plant in een voortuin zagen, en Stippelganzenvoet drie soorten bij elkaar, nl Postelein, Stijve klavertzuring en Witte amarant. Witte amarant was nieuw voor ons. Later bleek dat het al eerder waargenomen is door Johan in 1997 in het Buytenpark. De "witte" randjes langs de bladeren waren goed te zien.

Sikkeldroogbloem (Tilly)

Joke heeft Sikkeldroogbloem op Waarneming.nl gezet en het is goedgekeurd. Zie ook het artikel in het tijdschrift Planten (van Floron) nr 18, november 2022. Sikkeldroogbloem is een nieuwe soort droogbloem die (nog) heel erg zeldzaam is Nederland, dus achteraf waren we heel blij met deze nieuwe vondst!

Hok 90 453 in augustus 2024

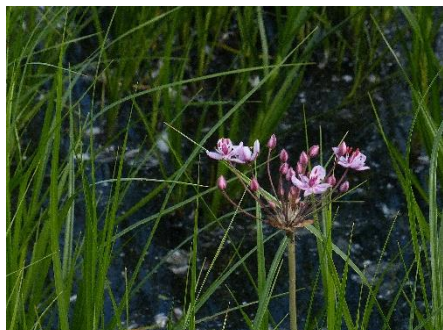
Fred

Begin augustus, de 8st om precies te zijn weer een Henk en Fred rondje. Bij het tunneltje

Kleine zilverreiger (Fred)

kwamen we al weer wat probleempjes tegen maar dat werd veroorzaakt door het herhaaldelijk maaien (lees verminken) van de plantjes tussen het gras. Ook de zware elektrische vrachtwagens voor de graafwerkzaamheden voor het Blauwe goud project kunnen ook maar net door de bocht het tunneltje in. Direct na de tunnel links wordt het kanaal verder gegraven. De zware dragline is ook elektrisch. Mooi dat dat allemaal elektrisch kan maar daar kwamen we niet voor. De gebruikelijke soorten voor dit deel van het rondje konden weer worden genoteerd waarbij het opviel dat het aantal Wilde cichorei planten afneemt en soorten als Gewone melkdistel, weer toenemen. Ook de Luzerne is wat minder nadrukkelijk aanwezig. We wandelden verder door een saai stukje en staken weer rechts de grasvlakte over naar de dijk van de waterberging. Hier stond het Hazenpootje weer overal in bloei net als de uitbundig bloeiende Jakobskruiskruidplanten en hele plakaten Moerasrolklaver bij het water. En, tot grote vreugde van Henk, de Zwanenbloem. Eerder hadden we al de smalle rolklaver gezien. Bij het water is het altijd even kijken

Zwanenbloem (Fred)

naar de vele watervogels die zich daar laten

bewonderen zoals de Kleine zilverreiger, de verschillende eenden soorten, scholeksters en nog vele andere. Langs de waterkant hele velden watermunt, Waterweegbree, diverse biesjes en russen zoals de Zomprus, De waterstand was nog te hoog om de verschillende tandzaden te kunnen zien maar de zwarte stond er wel evenals het Goudknopje. Na bijna 2 uur plantjes zoeken zijn we weer richting de auto en de fiets gelopen. Wel dienen de grote aantallen waterjuffertjes te worden genoemd zoals de Watersnuffel, het Lantaarntje en

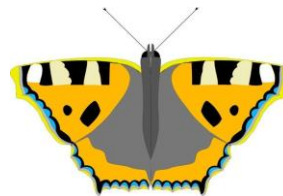

Azuurwaterjuffer (Fred)

Azuurwaterjuffer. We hopen dat de waterstand de komende maand nog wat verder zal zakken zodat we de in vorige jaren gevonden moerasplanten weer kunnen vinden.

Hele velden Watermunt (Fred)

Inventarisatie begraafplaats Binnenweg

Fred en Tilly

Zaterdag 10 augustus om 10 uur kwamen Joke, Henk, Peter, Tilly en Fred bij elkaar voor een inventarisatie tocht op de begraafplaats aan de Binnenweg. Dit jaar deden we als thema de begraafplaatsen in Zoetermeer en na de grote begraafplaats aan de Hoflaan, de twee heel oude begraafplaatsen bij de St Nicolaas kerk en de Dorpskerk was dit de laatste in rij.

De begraafplaats Binnenweg is van 1956 en er zijn alleen particuliere graven. Het is in vergelijking met de Hoflaan een veel kleiner en sobere begraafplaats. Alle graven liggen in het gras.

Muizenoortje (Fred)

Melganzevoet (Fred)

Deze begraafplaats is omgeven door een strak onderhouden gesloten haag en volledig symmetrisch opgedeeld in vakken en rechte paden. Alles keurig gemaaid dus veel aparte soorten werden niet verwacht. Des te leuker was het dat we in een grasveld tussen de graven het Muizenoortje vonden naast de Kleine leeuwentand. Hier en daar stond nog wel wat "vergeten" onkruid zoals de Kantige basterdwederik en een Melganzevoet. Prachtig bloeiende viooltjes en Tuinlobelia waren waarschijnlijk afkomstig planten die bij de graven hadden gestaan.

Rond 12.00 uur waren we weer bij de ingang en gingen Henk, Fred en Joke naar huis. Peter en Tilly vonden een opening in de voor de rest keurig gesloten haag en kwamen zo buiten de begraafplaats bij een brede strook grasland langs een droge sloot en het hek van een bedrijventerrein. Het gras was gemaaid. Daar vonden ze soorten als Gewone smeewortel, Zevenblad, Grote Brandnetel, Braam spec, Haagwinde, Gewone klit en de grote bladeren van Reuzenberenklauw. Achter het hek stond Kompassla en Gewone melkdistel. In de kant van de droge sloot een Mannetjesvaren en verderop een pol Fraaie vrouwenmantel. In het gras Scherpe boterbloem en meer naar achteren twee pollen Bermooievaarsbek en een groepje Heelblaadjes.

Tuinviooltje (Fred)

Bermooievaarsbek (Tilly)

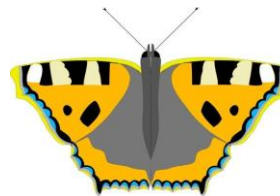
Verder op achter de haag aan de lange zijde ligt een brede sloot met een vlonder. Aan de waterkant zagen we o.a. Koninginnekruid, Grote egelskop, Grote kattenstaart, Gele lis en Kluwenzuring. Ze zijn langs de haag teruggelopen en vonden o.a. Stinkende gouwe, Middelste teunisbloem, Stinkende gouwe en Bitterzoet.

Terug bij het toegangshek hebben ze nog gekeken naar gele composieten. Daar stond ook een gras, het leek op Zachte dravik, maar was het niet helemaal. Thuis gaf de app van Tilly Rietzwenkgras aan. Maandagavond na de hitte is ze ernaartoe gefietst. Het bleek inderdaad Rietzwenkgras te zijn. Een pol, met zeer ruwe bladeren en de gewimperde oortjes waren goed te zien. Tilly is nog wat langs het hek gelopen richting de autodealer. Daar vond ze Herderstasje, Zwaluw tong en Pluimgerst.

Mannetjesvaren (Tilly)

Ten zuiden van de A12 km hok 91 451

Fred

Op 4 mei hebben we km hok 91 451 ten noorden van de A12 bekeken en deze 19^e augustus deden Tilly, Anne, David, Lucas en Fred de zuidelijk helft.

4 van de 5 (Tilly)

Het talud van de Balijbrug bood al veel inventarisatie mogelijkheden en veel werk voor de notulist die het nauwelijks bij kon houden. Goed is te zien dat er in fasen wordt gemaaid. Het was in de avond dus de vele morgenster bloemen die hier staan van zowel de Gele als de Oosterse morgenster konden niet worden genoteerd. De helling kleurt er 's morgens helemaal geel. Even verderop aan de rechterzijde van het fietspad werd vorig jaar een gedeelte gekapt. Door de vele regen heeft dit stuk, evenals een groot deel van het Balijbos, lang onder een laag water gestaan. We vonden hier dan ook veel soorten als

Waterweegbree, Pitrus en Zeegroene rus en Rivierkruiskruid. Het Rivierkruiskruid staat er al jaren en breidt zich heel langzaam uit. Dit is de 2^e groeiplek in Zoetermeer samen met die in het Buytenpark waar deze planten staan. We vonden hier ook Gevleugeld hertshooi en Grote en Gewone klit. Met behulp van het zakmes van Fred werd de juiste soort vastgesteld. De holle stengel van het rozetblad hoort bij de Gewone klit. Het werd al aardig laat dus moesten we het geplande rondje inkorten. De mobiel van Fred hield er mee op dus de resterende 40

Rivierkruiskruid (Tilly)

Gevleugeld hertshooi (Tilly)

soorten werden door Tilly op haar mobiel in de Vera app ingevoerd. We liepen naar de woonwijk om daarvan nog een stukje mee te nemen na eerst nog wat oeversoorten te hebben genoteerd. In de straatjes vonden we o.a. Klein liefdegras, Zomprus en de Donzige klapproos, de meesten in de smalle stroken, zeg maar kieren, tussen de huizen en het trottoir.

Het werd snel donker en met de rijke oogst van ruim 100 waarnemingen konden we naar huis. De laatste waarnemingenavond van dit seizoen zit erop. Er komen nog een aantal keren op de zaterdag.

Donzige klapproos (Tilly)

Rondom de volkstuinen 4

Fred

Grote egelskop (Fred)

Kransmunt (Fred)

beneden bij het fietspad, Watermunt, Blaartrekkende boterbloem, Knikkend tandzaad, Moeras-vergeet-mij-nietje en Goudknopje te vinden is. De laatste had ik hier ook nooit eerder zien staan. En jawel in de Nieuwe driemanspolder staan ze al een paar jaar.

Knikkend tandzaad (Fred)

Eind augustus is een mooie tijd om het km-hok waarin de volkstuinen aan het Stompwijksepad in het Buytenpark liggen weer te inventariseren. In twee morgens heb ik het gebied weer doorlopen. In het gebied ten westen van het fietspad naar Stompwijk was niet zoveel nieuws ten opzichte van de voorgaande keren behalve dan in de verscholen slootjes waar de Kikkerbeet te vinden is en de Grote egelskop. In voorgaande jaren stond er voor zover ik weet nergens de Dubbelkelk in het

Buytenpark. Die staat wel al een paar jaar in de Nieuwe Driemanspolder (dat is op circa 200 meter afstand), maar dit jaar staat de Dubbelkelk op veel plaatsen in de grasstroken parallel aan het fietspad. Ten oosten van het fietspad ligt het 2^e deel van het km-hok. Druk begraasd door kleine kuddes paarden en runderen en wat schapen. De ondergrond doet me vaak verbazen. Op de hellingen staan hier en daar

stroken riet en dat verwacht je nu niet direct op een helling. Boven op de heuvels is een grote vindplaats van Kransmunt die van natte voeten houdt en er ook al een paar jaar staat. Weer logischer is dat er langs de oevers van het water

Dubbelkelk (Fred)

Vogels, wind en maaimachines helpen ook hier wellicht een handje bij

Goudknopje (Fred)

De schooltuin Zegwaartseweg

Tilly

Op woensdag 28 augustus heb ik schooltuin ZW geïnventariseerd, onderdeel van dit km-hok. Het was die dag behoorlijk warm, > 25 °C. De schooltuin waar ik eind jaren 70 gestart ben als

Asiatische veldkers (Tilly)

schooltuinleidster. Behalve tuintjes voor kinderen was er een border met kruiden en een aantal fruitbomen naast het schooltuinhuisje. Wat er aan grond overbleef, werd ingezaaid o.a. met verschillende graansoorten en iets later was er ook wat plek voor tijdelijke huurders. Ik kan me nog herinneren dat ik Rood guichelheil vond en ik weet ook nog precies waar! Ik vond het toen al een schitterend plantje.

Hoe anders is het nu. In overleg met de scholen is het schooltuinprogramma ruim 20 jaar geleden veranderd. De tuin heeft een hele verandering ondergaan. Er zijn veel meer (vaste) planten, er is een grote hoek met kleinfruit en fruitbomen die in het gras staan. Er zijn huurders en een groep vrijwilligers die meehelpen. Er is een kasje waar plantjes in gekweekt worden. Met al die verschillende

biotoopjes en het minder strakke onderhoud is de biodiversiteit op de tuin toegenomen, denk ik.

En wat ik al vaker gemerkt heb, er zijn op de juiste tijd en op juiste plaats.

Uiteindelijk heb ik ruim 90 soorten kunnen invoeren op de Vera-app.

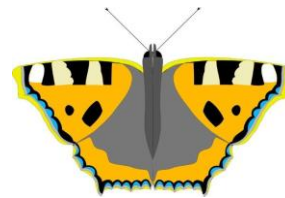
Stijve klaverzuring (Tilly)

In overleg met de wijktuinbeheerder ben ik een nieuwe lijst begonnen. Ik kon op een of andere manier niet meer verder met de lijst die ik al had. Naast gewone planten zoals o.a. Paardenbloem, Varkensgras, Straatgras, Gehoornde klaverzuring en Herderstasje vond ik ook nazomerplanten zoals Stijf straatliefdegras, Postelein en Walstroleeuwenbek. Bij de tuin is er aan de voorkant en één zijkant een brede strook met bosplantsoen waar bosrandplanten zoals Stinkende gouwe, Fluitenkruid, Geel nagelkruid en Schijnaardbei staan. In het korte gras onder de fruitbomen zag ik Tijmereprijs, Gewone brunel en Oranje havikskruid. Maar graslandplanten zoals Scherpe boterbloem, Jakobskruid en Klein streepzaad staan er ook her en der. In veldje waar eerder iets heeft gestaan en nu volop met "onkruid" staat, vond ik Akkerereprijs, Kleine majer, Harig knopkruid, Korrelganzenvoet en Hoenderbeet, iets verderop staat Moerasdroogbloem. Bij het kasje vond ik Asiatische veldkers. In een van de (huur)tuinen zag ik manshoge Doornappel en ergens onder een insectennet Stijve klaverzuring. Achter in de tuin aan de rand van een (droge) sloot stond Harig wilgenroosje, Veenwortel, Dijkviltbraam en diverse grassen. In de drooggevallen sloot aan de zijkant staat Grote egelskop. In mijn schooltuinentijd stond de sloot vol met water en hebben de kinderen tijdens de lessen menig waterbeestje uit de sloot kunnen vissen. Tussen de goudsbloemen stond een paar grote planten van Basterdamarant. Ondanks deze "oogst" aan wilde planten, had ik gehoopt ook Rood guichelheil te vinden maar helaas niet gezien.

Basterd amarant (Tilly)

Op 9 oktober heb ik wat rondgekeken, er was volop gemaaid en gewied. Een soort viel me nu wel op, er was een soort hekje rond een tuintje die helemaal is begroeid met Moerasanemoon. Daarna heb ik nog verderop in het km-hok gekeken o.a. bij Edisonstraat en de Oostweg. Daar vond ik Oosterse morgenster, Ruige fijnstraal en Dubbelkelk.

Voorweg noord en zuid (4)

Fred

September alweer en dat betekent het laatste rondje in dit km-hok. Om het hok volledig te bekijken bleven de stroken langs de Achterweg en de Voorweg als doelen over. Na het traditionele kopje koffie en het dito bijkletsen bij Snowworld met de fiets op pad. Aan het einde van de Achterweg staat een picknickbank en daar werden de fietsen gestald en werd direct begonnen met het inventariseren van allerlei bekende plantensoorten van de bermen in Zoetermeer.

Isabelkleurig breeksteeltje (Fred)

Naast de ingang van het Seghwaert volkstuintuincomplex is een toegangshek voor het achter gelegen weidegebied dat voor zover geen privégebied, gewoon toegankelijk is. Hier vonden we onder meer Rietzwenkgras, Europese hanenpoot, Gekroesde melkdistel, Vertakte leeuwentand, Knoopkruid, Zilverschoon, Echte kamille, Peen en nog veel meer. De uitgebloeide Peen vormt prachtige bollen, bijna kunstwerkjes en op het pad stond een leuke Isabelkleurig breeksteeltje. Terug bij het bankje was het tijd voor het even traditionele koffie uit de thermoskan van Fred met koek verzorgd door de echtgenote van Peter. Dit werd afgesloten door een kort maar toch fiks regenbuitje. Net als het Grote koolwitje konden wij schuilen onder de bladeren van een Wilg

Peen (Fred)

Groot koolwitje (Fred)

Na dit alles op naar de oevers van de Voorweg weterring. Hier vonden we ineens hele andere soorten, Grote kattenstaart, Ruige fijnstraal, Zwarte els, Luzerne, Zwart tandzaad, Vogelwikke, Gele plomp, Gewone engelwortel, Waterzuring, Watermunt, Witte waterlelie en Grote lisdodde. En de scherpe blik van Peter viel het op dat bij een Smalle weegbree iets bijzonders te zien is. Dit verschijnsel werd genoemd in een van de afleveringen van de stadsplanten serie. Soms groeit er een compleet nieuwe plant in de bloeiwijze. Dan is het zaad gekiemd in de aar zonder dat het de moederplant heeft verlaten. Dat heet [vivipare](#). (klik voor meer info)

Gewone engelwortel
(Fred)

Vivipare (Fred)

Bij de Intratuin raakten we uit het km hok dus daar de Achterweg weer opgezocht en op weg naar de fiets werden de bermen verder afgezocht

0.a. Kaardenbol (G), Gewone klit, Witte dovenetel, Perzikkruid, Teunisbloem (G), Roze ooievaarsbek, Iep (G), Rode kornoelje, Vijfvingerkruid, Puntwederik en Wolfspoot konden nog aan de lijst worden toegevoegd. Op de valreep langs het fietspad naar Stompwijk vonden we nog de Dubbelkelk en de Avondkoekoeksbloem. Dat bracht de

score op 90 soorten, de totale lijst van dit gebied voor Peter en Fred dit jaar staat op 177 soorten, kunnen we tevreden over zijn denk ik.

Stadsplanten in Rokkeveen

Johan Vos

Een deel van de groep (Anne)

Op 7 september had de Zoetermeerse plantenwerkgroep, in samenwerking met FLORON, weer haar jaarlijkse stadsplantendag georganiseerd. Dat was voor onze districtscoördinator Dick Gatsonides reden om weer eens naar Zoetermeer te komen. Voor ons is het altijd prettig om “vreemde ogen” te laten meekijken; dat levert vrijwel altijd nieuwe gezichtspunten (en soorten) op, zo ook dit keer. Gezien het gemeentelijke uitzaaibeleid uit de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw is het altijd interessant je af te vragen wat als wild, ingeburgerd, dan wel verwilderd moet worden beschouwd. Maar ook bewonersinitiatieven met als doel de bijen van voedsel te voorzien, zorgen voor de introductie van veel vreemde plantensoorten.

We waren met z'n achten; we zijn naast Dick en ik, Joke, Tilly, Anne, David, Lucas1 en David2. Het weer was uitstekend. Vanwege de gezelligheid besloten we uiteindelijk om met z'n allen op pad te gaan. In de categorie uitgezaaide boomsoorten viel de Witte esdoorn op, ook passeerden een flink aantal ontsnapte tuinplanten de revue. Dat zijn planten die we niet altijd consequent opnemen maar omdat Dick meer thuis is in deze categorie hebben we het dit keer wel gedaan. Voorbeelden: Echte lavendel, Japanse en Blauwe spirea, Althaeastruik, Bossalie, Tuinakelei en Buxuskamperfoelie.

Maar ook de “echte” wilde” stadsflora was sterk vertegenwoordigd. Voorbeelden: Stijf hardgras, Hangende zegge, Europese plus Stekelige hanenpoot, Muurfijnstraal, Muursla, en Oosterse karmozijnbes (met 8 vruchtbeginsels). Het blijft fascinerend om waar te nemen hoe snel bepaalde stadsplanten een stedelijk gebied kunnen koloniseren. Onze eerste Zoetermeerse waarneming van Harig vingergras stamt bijvoorbeeld uit 1994. 30 jaar later is dit gras één van de meest voorkomende stedelijke grassen in Zoetermeer! Kransgras deed het nog sneller. De eerste Zoetermeerse waarneming in 2008 en nu alom vertegenwoordigd. Verrassend was de ontdekking van Kransnaalbaar, een nieuwe soort voor Zoetermeer met als opvallend kenmerk de borstels onder aartjes met de naar achteren gerichte stekels. Een volgende verrassing was de ontdekking van Trosglidkruid tussen de bodembedekkers in een stukje stedelijk groen. Op basis van de lengte van de bloemkroon (24 – 28 mm) kwamen we tot die conclusie. Enige twijfel blijft bestaan vanwege de opvallend bleke kleur van deze planten, de Flora gaat uit van donkerpaarsrood. Is er sprake van een tuinvariant misschien?

Bij een paar afvalcontainers vonden we de restanten van een gelegd vogelkooitje met soorten als Boekweit, Pluimgierst en Vlas. Altijd weer verrassend. In een berm troffen we een enorme pol Klein prachtriet aan. Het gaat om een soort die bekend staat als tuinplant, heel gemakkelijk verwildert en invasieve trekjes vertoont. Aan het brede talud met een strook verruigde moerasbegroeiing bij de watertoren

Trosglidkruid (Tilly)

stond na vele jaren nog altijd Gevleugeld helmkruid. Een mooi voorbeeld van hoe lang een soort, zelfs in een sterk dynamische stedelijke situatie, kan standhouden!

Aan de voet van de watertoren hebben we tussen de klinkers nog gezocht naar Dwergviltkruid maar die is daar al jaren verdwenen, Hertshoornweegbree was daar wel massaal present, evenals wat plukjes Vroege haver. Een aantal van ons hield het hier voor gezien terwijl Joke, Dick, Tilly en ik nog een slinger door de wijk wilden maken.

Rijstgras (Joke)

Daar vonden we weinig nieuwe soorten tot we bij een slootje met helder water aankwamen waar we een onbekend ruw gras aantreffen. Het blad voelde zowel van boven als aan de randen zeer ruw (met weerhaakjes) aan. Het bleek Rijstgras te zijn, een vrij zeldzaam en nooit eerder in Zoetermeer waargenomen soort. In de sloot iets verderop konden we onze waterplantencollectie nog wat aanvullen met soorten als Kikkerbeet, Smalle waterpest, Grof hoornblad en diverse kroosjes.

Kransnaalbaar (Tilly)

Bij een bushalte troffen we ook nog een flinke groep Amerikaanse kruidkersplanten aan. Hier namen ook wij afscheid van elkaar. We kunnen terugkijken op een mooie lijst met ruim 200 soorten waarvan een aantal nooit eerder waargenomen soorten en we danken Dick voor zijn bijdrage aan deze zoektocht.

Hok 90 453 in september en oktober 2024

Fred

Half september met mooi weer. Eerst een korte wandeling om de graafwerkzaamheden in het Randstadrail viaduct voor de waterdoorgang naar de N3MP vanuit Zoetermeer te passeren. Bij het tunneltje werd de inventarisatie gestart door Henk en Fred. Na wat inmiddels de, ons van hier bekende, soorten te hebben genoteerd wandelden we het voetpad op in de N3MP. En, ik mag wel zeggen tot grote vreugde van Henk, vonden we de Basterdklaver. Verderop op de bodem van een greppel vonden we heel grote bladeren aan rozetten van de Slipbladige

De Basterdklaver van Henk (Fred)

ooievaarsbek. Sommige bladeren waren ruim 6 cm in doorsnede. De apps Plantnet en Obsidentify raakten er door in de war. Het gebied is nu voor een groot deel gemaaid en de groei na het maaien komt op gang

Bezemkruiskruid, Ruige leeuwentand, Blaartrekkende boterbloem, Beekpunge, Zwart tandzaad, Knikkend tandzaad, Wolfspoot en Waterweegbree (G) vonden we

Slipbladige ooievaarsbek. (Fred)

onder meer in de oevers van de de N3MP waterberging..

Knobbelzwaan en Kievit
(Fred)

terug want er vlogen er een stuk of 4 verschrompt op,

Vier weken later liepen we, zoals altijd, weer dezelfde route. Door het af en toe warme weer in deze afgelopen 4 weken is er veel tweede bloei van planten te ontdekken. Grote vossenstaart is weer terug na de maaibeurt.

De vele akkerdistels die in september reeds verdorven zijn weer in de top van de stengel uitgelopen. Al soppend, het water staat al weer hoog, doorzochten we een stuk van de oevers van de waterberging Daar zijn de tandzaden al weer helemaal verdwenen. Minuscule Grote ereprijs plantjes en Moeras-vergeet-mij-nietjes kleurden mooi blauw. Anders zou je ze haast niet meer zien. De watersnippen zijn ook weer

Kleine leeuwentand (Fred)

Dit km-hok is dit jaar door zowel Henk en Fred op de vaste route als door Peter en Fred (Zie de verslagen Voorweg noord en zuid) in zijn geheel inclusief Buytenpark deel, langs de Voorweg wetering en zonder de vaste route doorzocht. De totaalijst van deze acties door heel verschillende biotopen komt op ruim 250 soorten.

Verslag km-hok 95-452

Tilly en Johan

Op maandag 4 november heb ik samen met Johan een hoekje van dit km-hok bekeken. Het was lekker weer, het zonnetje scheen en het was ca 11°C.

We zijn naar het winkelcentrum Leidsewallen gelopen en hebben eerst gekeken bij de voortuin van een huis aan het Patrijzenveld. Ca 4 jaar geleden was ik daar bij een IVN-lid om iets te brengen en zijn stoepje trok mijn aandacht. Ik zag een plantje dat ik niet kende wat later bleek Straatwolfsmelk te zijn. Daar is nu bijna niets meer van over, op een heel klein plukje na. Toen we verder liepen zagen we aan de rand van de stoep een mooiere pluk staan.

Dalmatieklokje (Tilly)

Eenmaal in het bedoelde km-hok aangekomen zagen we Fraaie vrouwenmantel en Breed lampenpoetsersgras. Bij de vijver tussen het Pauwenveld en de Randstadrail troffen we een vijver vol kroos aan en uiteindelijk kwamen we toch weer uit op Klein kroos. Hoog op het talud van de Randstadrail wees Johan mij op Roodzwenkgras. Dunne grassprietjes die vaak

de armere plekken, hoger op het talud, opzoeken. Weer terug in het Pauwenveld troffen we in een bestrate voortuin Vroeg havikskruid aan, prachtig in bloei. Het trok de aandacht van de bewoonster die even kwam kijken en waarmee we in gesprek raakten. Een paar huizen verderop

Vroeg
havikskruid
(Tilly)

zagen we in een smal groen strookje tussen twee huizen meer van deze planten staan. Waarschijnlijk is dat de bron maar het blijft raadselachtig hoe deze planten hier oorspronkelijk terecht zijn gekomen.

Nadat we de Velddreef waren overgestoken, liepen we over een heel groot grasveld richting Konijnenweide. Tegen een hekwerk vonden we Bleek cypergras. Aan het eindpunt van de vijver met een stijl aflopend talud vonden we onderaan

Watercrassula (Tilly)

Veelbloemige roos. Onder een boom stond een prachtig bloeiende Gevlekte dovenetel. Via de Veulenweide zijn we richting het Tochtpad gelopen, waar we naast Heermoes, Lidrus in de oever vonden. Halverwege het Tochtpad is een aantal jaren geleden een stuk van het talud afgegraven en afgevlakt. Daar dook toen massaal Watercrassula

Bleek cypergras (Tilly)

op. Deze soort staat bekend als invasieve exoot die in staat is in korte tijd hele watergangen te verstoppen. De waterbeheerder heeft hier blijkbaar zijn werk goed gedaan want er was niets meer van over. Nu is vrijwel de hele oever begroeid met Schietwilg en Zwarte els. In de Lavendeltuin vonden we Muurfijnstraal, Stijf ijzerhard en Dalmatiëklokje. Alles bij

elkaar hebben we toch nog 24 soorten aan de lijst, die al 198 soorten bevatte, toe kunnen voegen.